

NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Nazaj v stare čase.

Ni še dolgo tega, ko je gospod dr. Ko-rošec dejal, da ne pozna strankarjev, temveč samo Slovence. Tudi ni se po-zabljen, kako je pri zadnjih skupščin-skih volitvah povdarjala SLS, da je predvsem slovenska in ne verska stran-ka. In ravno s tem si je priborila tudi ljubljanski mandat.

Vse pa kaže na to, da se je Slovenska ljudska stranka okrenila na drugo pot — na staro predvojno pot. Odklonila je slovensko davčno fronto in »Slovenec« od četrtka je šel s svojim uvodnikom o »Napredni fronti« še korak dalje. Z vsega upoštevanja vredno odkritosrčno-stjo piše namreč:

»Ne verjamemo sicer, da pride kmalu do kake združitve nam nasprotnih (sc. naprednih) sil, vendar bi tako združi-tev pozdravili ne samo s strankarskega stališča, ker je potem za nas boj nepri-merno lažji in enostavnejši, ampak tudi z našega narodnega stališča. Na eni strani stranka krščanske demokracije, na drugi svobodomiselstvo, to je lo-gična posledica dveh svetovnih na-zorov.«

V navadni govorici povedano, bi se to reklo: na eni strani klerikalci, na drugi pa liberalci. Kakor pred vojno bi bila zopet razdeljena Slovenija v dva nepomirljiva tabora, katerima bi bilo strankarstvo vse, skupni gospodarski, kulturni in narodni interesi pa le po-stranska stvar, kakor pred vojno, tako bi tudi sedaj bilo vsako društvo, vsaka gospodarska organizacija ali strogo kle-rikalna ali pa strogo liberalna in poli-tično strankarsko sovraštvo bi bilo od-ločilno za vse naše življenje.

Neverjetno škodo je povzročila vsemu narodu delitev na klerikalce in liberal-ce in zato ni čuda, če jo danes velika večina slovenskega ljudstva odklanja in če noče, da bi bila vera političen argu-ment ter škodljivi kulturni boj lestvica za stranke. Ves narod se je oddahnil, ko je bilo konec tega boja med klerikal-ci in liberalci in ko je bila dana mož-nost, da ta glup boj ne bo oviral na-šega razvoja.

Nemogoče je, da se tudi vodstvo SLS vsega tega ne bi zavedalo in da ne bi vedelo, kako slaba za naš narod so bila stara pota nepremostljivega nasprotstva med liberalci in klerikalci.

Kljub temu danes pozdravlja »Slove-nec« napredni blok in se veseli delitve Slovencev v dva tabora, v katoliškega in svobodomiselnega. Kje je vzrok te preorijentacije, tega koraka nazaj v stare čase?

Mislimo, da ga ni težko najti. Dejstvo je, ki ga ne spravi s sveta še tako ogor-čen demanti »Slovenca«, da vlada v vr-stah SLS silno nezadovoljstvo s politiko sedanjega vodstva. To nezadovoljstvo je zavzelo že konkretne oblike in znano škofovo pismo je bil najboljši dokaz o viharju, ki se pripravlja v vrstah SLS. Duhovščina je začela frondirati in fron-dirati so začeli kmetijski krogi. Vstaja že nevarnost razkola in ustanovitve nove stranke, slovenske radikalne stranke.

Z zunanje političnimi uspehi se ni dalo udušiti nezadovoljstva. Vstop v vlado je zaprt in agitacija med Hrvati obeta le majhen uspeh. Drugih sredstev tudi ni bilo in zato je vodstvo SLS v svoji zadregi seglo po starem sredstvu in mladinska agitacija za napredni blok naj dokaže, da je vera zopet v nevar-nosti. SLS postane zopet verska stranka in dolžnost vsakega duhovnika je, da podpira stranko slovenskih katolikov. S tem naj bi bil udušen upor duhovnikov in nezadovoljstvo kmetov. Cerkvena di-

Po razdejanju „Edinosti“.

VIHAR OGORČENJA JE ŠEL PO VSEJ JUGOSLAVIJI, KO JE PRIŠLA VEST O FAŠISTOVSKEM VANDALIZMU. — RADICEVSKI IN RADIKALNI KLUB ZA PRIMORSKE SLOVENCE. — INTERPELACIJE KLUBOV. — NOVA PO-LITIČNA ORIENTACIJA NAŠE DRŽAVE DO ITALIJE.

Beograd, 7. novembra. Barbarski na-pad na »Edinost« je potisnil vse druge dogodke v ozadje. Na hodnikih narodne skupščine se razpravlja samo o tem po-novnem barbarskem napadu na našo manjšino. Poslanci vseh strank ogorčeno obsojajo ta napad in to tem bolj, ker je lojalnost primorskih Slovencev narav-nost vzorna in spadajo ti danes gotovo med najbolj mirne državljane Italije. More se celo reči, da so edini, ki v Italiji še spoštujejo zakon naši Primorci in ti-rolski Nemci. Zato je vandalski napad na »Edinost« tem večje obsodbe vreden.

Splošno se poudarja, da ne more osta-ti demokracija »Edinosti« brez politič-nih posledic. More se reči, da fašistovski razgrajati v četrtek ponoči niso razbili samo strojev »Edinosti«, temveč poko-pali tudi italijansko-jugoslovensko zbliz-žanje. Ves Beograd si je v tem enodu-šen, da je napad na »Edinost« neovrgljiv dokaz, da je Italija nelojalna in da slone vse z njo sklenjene »prijatelj-ske« pogodbe na neiskrenosti. To spo-znanje Beograda je nad vse dragoreno in more povzročiti čisto novo politiko do Italije.

Vsi krogi so trdno prepričani, da si hoče Italija pod krinko prijateljstva re-zervirati pravico za svobodno »delova-nje« proti nam in naši državi. Vsaj to dokazujejo njeni naravnost v fanatizmu zamišljeni napadi v Trstu.

Ta konstatacija ima zelo globok vpliv, ker se je na prijateljstvo Italije raču-nalo kot z osnovo, ki bi mogla v veliki meri zblizati obe državi in z vzajemno podporo omogočiti razvoj na vseh po-ljih političnega, ekonomskega in kultur-nega življenja.

Tako postopanje Italije sili naše poli-tike, da mislijo na orientacijo napram drugim faktorjem v Evropi, ki morejo nuditi vseskozi večje garancije za iskre-nost v akciji z nami. V javnosti se po-javlja ideja, ki bi mogla pozneje zelo overati državo in vlado v nameri, da se uredijo odnosi med obema drža-vama.

Kakšen vpliv imajo ti dogodki na naše razpoloženje, se je videlo, da so nekateri klubi takoj intervenirali pri zunanjem ministru in zahtevali od njega nujne po-moči. Od vladnih klubov niso radikali nič manj ogorčeni od drugih. Oupstili so vse, kar se ni dalo storiti službeno radi način zahtevali pojasnil od zunanjega ministra. Privatnim potom pa so storili vse, kar se ni dalo službeno radi po-manjkanja službenih poročil.

Hrvatski seljački klub se je sinoči se-stal k nujni izredni seji, na kateri je dal

sciplina bi potolažila prve, nasveti žen in njih solze pa druge. V tem je vzrok preorijentacije SLS.

Mnenja pa smo, da ta preorijentacija ne bo imela uspeha. Ni res, da je vera v nevarnosti in nihče noče omejevati njenih pravic. Konkordat, ki ga sklene sv. Stolica z državo bo obveljal in potem ni niti najmanjše potrebe, da postane vera predmet politike. Nasprotno, le v njenem interesu bo, da bo čim bolj od-daljena od dnevnih politike, ki v Slove-niji gotovo ni vzor čistosti. In zato hoče slovensko ljudstvo, da vera čisto izgine iz politike in zato je tudi proti vsaki zlorabi vere v strankarske namene.

Iz tega vzroka pa slovensko ljudstvo

izraza svojemu ogorčenju. Po daljši dis-kusiji je klub sklenil, da posetijo danes predsednik kluba g. Karlo Kovačević z gg. dr. Pernarjem in Bačinićem zunanje-ga ministra, da se informirajo o dogod-ku. Pričakuje se tudi prihod deputacije slovenskih radikalov, ki bo poročal o ogorčenju Slovencev nad dogodki v Trstu. Politični krogi so zelo v skrbeh radi teh dogodkov, ker smatrajo, da bi toleriranje take akcije od službene Ita-lije moglo povzročiti nepotrebna neso-glasja med obema državama in upropa-stiti vse ono, kar je bilo dosedaj dose-ženo.

Sinoči sta vložila interpelacijo na zu-nanjega ministra tudi Jugoslav. klub in SDS. Jugoslovanski klub je na svoji seji razpravljal o dogodku in sklenil, da takoj izroči zunanjemu ministru pisme-no predstavo in, čim dobi vsa poročila, sestavi obširno interpelacijo, v kateri bo navedel vse slučaje preganjanja Hrvatov in Slovencev v Italiji. Klub bo zahteval od vlade, da podvzame vse korake za zaščito našega življa v Italiji.

Enako prihajajo vesti iz vse ostale Ju-goslavije o velikem ogorčenju, ki je za-vladalo povsod proti italijanskemu bar-barizmu. More se reči, da kujejo Ita-lijani edinstvo Jugoslove-nov naravnost mojstrsko.

Najbolj ogorčen je seveda neoficielni Beograd, zlasti omladina. Ta je hotela že prirediti demonstracije proti komponistu Mascagniju, ki se ravnokar mudi v Beo-gradu in ki je bil sprejet z največjimi častmi, toda je končno te demonstracije opustila. Pač pa se dela na tem, da se v Beogradu prepreči vsak italijanski kon-cert.

IZJAVA DR. NINČIČA.

Beograd, 7. nov. Zunanji minister dr. Ninčić je v razgovoru z novinarji izjavil, da se še ne more vedeti, kakšno stališče bo zavzela naša vlada glede dogodkov v Trstu, dokler ne prispejo službena po-ročila. Na današnji seji parlamenta dr. Ninčić radi tega ne bo mogel odgovoriti na interpelacije jugoslovanskega in sa-mostojno demokratskega kluba.

SEJA KLUBA POSLANCEV HSS.

Beograd, 7. nov. Na seji HSK so raz-pravljali o dogodkih v Trstu. Dalje pa so se razgovarjali tudi o občinskih vo-litvah v Dalmaciji, o okrožnih konferen-cah HSS, ki se bodo vršile v nedeljo. Na seji je bila sprejeta zahteva, da mora vsaki klubski seji prisostvovati tudi po-en minister HSS. Prav isto zahtevo je sprejel tudi radikalni klub.

ne bo naredilo tega veselja niti SDS, niti SLS, da bi z naprednim blokom po-magalo ustvarjati staro nasprotje med liberalci in klerikalci. Slovensko ljud-stvo hoče iti po novih potih naprej k napredku in zato bo ostalo vabilo »Slo-venca« na stara pota brez odgovora.

Sito je slovensko ljudstvo tistih ča-sov, ko so strašili liberalci s klerikaliz-mom, klerikalci pa z liberalizmom in ko je ta brezplodna politika izjedala sile naroda. Danes hoče slovensko ljud-stvo delovne politike, ki bo živela od lastnih vrlin, ne pa od grehov nasprot-nika.

Zato slovensko ljudstvo ne gre na stara pota!

V Mussoliniji — red!

Rim, 7. novembra. Policija je zasedla vse prestopidarske lože v Italiji in kolo-nijah. V Genovi, Vidmu, Trstu, Pulju, Neaplju in Bariju so fašisti vdrli v lože prestopidarjev in jih popolnoma razde-jali. Ponoči so fašistovske tolpe napadle stanovanja prestopidarjev.

Notranje ministrstvo je izdalo komuni-ke, da vlada v notranjosti popoln mir.

RADIKALNI KLUB ZAHTEVA OBLASTNE VOLITVE.

Beograd, 7. nov. Včeraj se je sestel radikalni klub k posvetovanju. Na seji so govorili posl. Stojan Pavlović, Čirko-vić, Mata Popović, dr. Grgin, Krsta Ma-rić, Vića Matić, Maksimović, Ljuba Jova-nović, Joca Labošević, Srdjan Stroić in Laza Marković. Vsi so poudarjali potre-bo, da se čim prej vršijo oblastne volitve in da se uvedejo samouprave. V debati so se dotaknili tudi vprašanja občinskih volitev. Poslanci so bili nekoliko neje-voljni, ker vlada še ni izvršila oblastnih volitev. Boža Maksimović je v odgovoru na pripombe poslancev poudarjal, da bo vprašanje oblastnih volitev stavljen na dnevni red takoj po februarjskih občin-skih volitvah. Vzrok temu, da se volitve še niso izvršile so zadnji politični do-godki in Pašićeva bolezen. Sedaj pa se je stanje v državi popolnoma uredilo. Vlada je pričela z intenzivnim delom. Maksimović upa, da bo kmalu določen točen dan volitev.

Nato so govorili še nekateri poslanci, da je treba volitve izvesti v času, ko nar. poslanci ne bodo zaposleni. Tako bi mo-gli poslanci sodelovati pri postavljanju kandidatov in agitirati med narodom.

Posebno pozornost pa je vzbudil Lju-ba Jovanović s svojo kritiko, češ, da je vlada zamudila ugodno priliko za oblast-ne volitve, ko so ji to diktirale prilike v državi. Izvajanje oblastnih samouprav je v zvezi z likvidacijo vseh pokrajins-kih vprašanj in zato jih je treba s sta-lišča notranje politike in splošne kon-solidacije v državi čim preje izvesti.

INTERPELACIJA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Beograd, 7. novembra. Po seji Jugo-slovanskega kluba je dr. Hohnjec v ime-nu kluba izročil zunanjemu ministru sle-dečo interpelacijo: »Italijanski fanati-zem, ki se izraža v hipernacionalnem fašizmu ne pozna nobenih mej v svojem neprijateljskem ponašanju napram Slo-venem in Hrvatom. Ne samo, da itali-janska vlada ne bo hotela ničesar slišati o tem, da dovoli Slovincem in Hrvatom kulturno avtonomijo, marveč hoče na nasilen način izvesti italijanizacijo. Ita-lijanska vlada ne dovoljuje Slovincem in Hrvatom niti tega, kar mora dati vsaka količjak kulturna država svojim narodom. Ne daje jim niti pravnih garancij, niti osebne niti imovinske varnosti. Fašistovske tolpe so napadle v noči od 5. na 6. t. m. uredništvo »Edinost« v Trstu, demolirale celo redakcijo in tiskarno ter zažgale zgradbo. Celot podjetje je popol-noma uničeno. Škoda znaša en milijon lir. Zato stavljam na g. zun. ministra sledeča vprašanja: 1. ali mu je znan na-pad fašistov na tiskarno »Edinost«, 2. kaj nameravate podvzeti, da Sloven-cem in Hrvatom v Italiji zajamči ona za-konska zaščita, katero uživajo v vseh ostalih kulturnih državah narodne manj-šine, 3. hočete li v tej smeri uporabiti svoj vpliv, da se Slovincem poravnava škoda, ki so jim jo storili fašisti.«

Nemški obračun z Italijo.

V Monakovu, 5. nov. 1925.

Italija ima malo prijateljev na svetu. Niti njeni latinski bratje je ne marajo. S Francozi imajo vrhu vsega še navsrečneje interese v Sredozemskem morju. Ze v nravi tega naroda je nekaj komedijantskega, šarlatanskega, kar odbija in vzbuja prezirljiv posmeh.

Po končani svetovni vojni se jih je lotilo megalomansko v toliki meri, da so postali smešni pajaci v očeh vseh narodov. — in sirote se tega niti ne zavedajo. To je za nje še najbolj usodepolno!

Nobena država ni postavila toliko spomenikov svojim — junakom, kolikor Italija svojim »eroeom«, da se jim smeje ves svet. — Prvi dan bi bili morali stati ob Nanoški vojni liniji, ki so jo Avstriji utrjevali celo zimo 1914 in celo pomlad. Stara Avstrija niti za hip ni nameravala, da ustavi Italijane ob Soči. Na celi fronti od koroške meje do morja je imela komaj 15.000 mož, ki so imeli edino to nalogo, da Italijane toliko zadržijo, da se izvrši nameravana evakuacija uradov in tistih civilistov, ki so hoteli bežati, in se vse avstrijske mejne čete umaknejo za Nanoško linijo. — Toda Italijani so se le približali Soči in tretjeje kulkali z daljnogledi tja čez, kjer sovražnika niti ni bilo. Ko so Avstriji videli, da Italijani noče biti, so se začeli šele utrjevati ob Soči, kjer so potem še petnajst mesecev doživeli dvanajst laških ofenziv, ki so stale Italijane strašnih žrtev, dočim so mogli iti prvi dan na sprehod do Nanosa. Naj Italijani nikar ne mislijo, da tega svet ne ve! O, ve dobro! Povsod se norčujejo s tolikim junaštvom! — Ko so jih po dobrem letu potem zopet dobili po grbi pri Kobaridu in Tolminu (Karfreit je postal od tedaj slaven in v svetem spominu vsakega Nemca!), so tekli kakor brez glave tja čez Piavo, kjer so kravali do prevrata koncem oktobra 1918. Šele takrat, ko so madžarski polki na povelje iz Pešte zapuščali bojišče, ko so odpovedali vsi slovanski polki pokorščino, šele tedaj so Italijani šli pri Vittorio Veneto čez Piavo, ker sploh niso imeli več resnega sovražnika. Škoda, da so slovanski polki ubogali!

Od tedaj je Vittorio Veneto najslavnejši vojni čin Italije, to je bila zmaga, ki jej ni para v vsej svetovni vojni. Koliko hrupnih slavnosti so potem priredili, koliko spomenikov so postavili, koliko hvale tolikemu junastvu! In ti komedijanti res mislijo, da jim svet veruje in da se jim — prezirljivo ne smeje! — Ako v Ameriki velika podjetja odpuste neko število delavcev, tedaj poiščejo Italijane in jih pošljejo, edino vsled preziranja vsega, kar je italijansko.

Ob začetku vojne so se Nemci žudili, odkod toliko sovražnikov. »Zakaj nas vsi tako sovražijo?« so se povpraševali, ali izmišljali so si vse mogoče izgovore, samo pravega vzroka niso hoteli najti. Niso razumeli, da na njihovo domišljavost, ki so tulili z »Deutschland, Deutschland über Alles!« mora priti odgovor z »Alles, Alles über Deutschland!«

Na tej poti je tudi Italija! Iz naukov svetovne vojne se ni ničesa naučila, a usvojila si je vse tiste metode, ki so uničile Avstrijo; te slabe metode si je še pomnožila. — Tako danes Italija na vsem bojiščem svetu nima odkritosrčnega prijatelja in nekega dne bodo tudi oni deklamovali:

»Ma perche ci odia tutto il mondo?«

Med vsemi narodi sveta sovražijo Italijo najhuje — Nemci. Ze pred vojno so bili »Katzelmacherje« predmet vsakodnevnih dovtipov. Drugače jih skoro niso imenovali! Takrat se je bilo to izliv preziranja, danes pa je v vsem nemškem narodu strupeno sovraštvo proti Italijanom. — Kadar koli prideta vkup dva Nemca, ki sta bila na Soški ali Tirolski fronti, na Piavi, tedaj si ure in ure z zaničevanjem pripovedujeta o laškem »junaštvu«. — Nemci sploh nikdar ne pozabijo verolomstva Italije. Desetletja je bila Italija v trovezji in uživala leto za leto vse možne ugodnosti te zveze. A ko je imela trozveza pokazati svoj — pomen, tedaj Italija ni le snedla besede, marveč se je pri-

družila tudi ona sovražnikom. Nemci kuhajo maščevanje, ki pride z matematiško gotovostjo.

Da dobiva nemška jeza vsak dan nove urance, za to pridno skrbijo Italijani sami. Južna Tirolska bo za Italijo veliko hujša revanša nego je bila Alzacija-Lorena za Francijo. — Nemčija nikdar ne pozabi, kaj uganja Italija na Tridentinskem in vsak dan je obnovljenih na milijone zakletv — maščevanja. Da Nemci pridejo v položaj, ko se bodo maščevali, to je tako gotovo, kakor Amen v Očenasu!

Tudi Mussolini sam se trepeče pred to mislijo. Zato si naprej daje poguma — kakor delajo Lahi sploh — z jezikom; nato je začel se groziti. Ze pred par dnevi so poročali, da je govoril o mečih iz nožnic in v boj proti Brennerju. Danes poročajo listi zopet o novem govoru v dvorani gledališča Costanza. Govoril je o nedotakljivosti meje na Brennerju in Snežniku, za katere se bo laški narod boril kakor en mož, ako ne bo ... kričal: Mamma mia! in tekel —! Zato da mora imeti Italija močno vojsko, sposobno mornarico, gospodujočo floto v ozračju, posebno pa požrtvovalnost v narodu.

Istočasno prihaja iz Italije vest, da fašisti snujejo posebno »Wacht am Brenner«, ki bo imela nalogo, da v pripravnem momentu pojde čez Brenner do razvodja proti Monakovu. V posebnih letakih pravijo med drugim:

Stari Rimljani so si podvrgli vse narode sveta, a današnja Italija je nepremagljiva. Brenner pa ni naš cilj, marveč izhodišče proti severu. Zadnji Italijan je več vreden, nego tisoč drugorodcev. Italija ima monopol ustvarjajočega genija in ga bo imela večno. Vse, kar je človeštvo iznašlo, so iznašli Italijani. Zato mora vsak inozemec s pravo pobožnostjo stopiti na italijanska tla.

Ni dvoma, da zbudi tudi ta izliv laškega megalomanstva le prezirljiv kroh pot svet, med Nemci pa novo zakletv maščevanja.

Slovenec je dobro znano, kaj počenjajo Lahi med tirolskimi Nemci, saj delajo enako z našim narodom —. Toda Nemci veliko uspešneje vodijo propagando proti Italiji in imajo zabeležen vsak čin laške brutalnosti. Nemško časopisje se redno peča z razmerami na južnem Tirolskem, o katerem obstoji že obsežna literatura: romani, novele, pesmi pripovedujejo o tej nepozabni boli nemškega naroda. Nešteto je že brošur, ki maščevajo laška zločinstva.

Naj omenim le brošuro: Wie Deutsch-Südtirol von den Italienern behandelt wird. Spisal član lige Zveze Narodov — Kaspinger, Na 88 straneh je podana živa slika tragedije naroda, ki ga je fašizem zapisal v narodno smrt. Strašne so slike, ki se vrste druga za drugo; človeku se zdi, da čita zgodbo našega naroda! — Pisatelj zaklinja ves nemški narod v čisto nemških dolinah in planinah domovine Andreja Hoferja in dostavlja, da piše samo golo resnico, na kar lahko vsak Nemec priseže. — O teh rečeh pišejo čedalje bolj celo veliki nemški listi, ki imajo čitatelje od nekdanj tudi v Italiji. Listi bolj lokalne veljave pa so kar divji in udrihajo že prav pošteno. Nikakega dvoma ne more biti, da nemški narod o prvi priliki obračuna z Italijo, ako prej ne, vsaj takrat, ko bo rešeno vprašanje Avstrije in Nemčije.

Da ni prezgodaj, misli na take dogodke bodočnosti, kažejo najbolj Mussolinijevi govori. Možakar grozi, ker se — boji, pa meni, da se kdo njegovih groženj ustraši. Ali Nemci udarijo takrat, ko bodo imeli na vse strani zavarovan hrbel, ali pa bo splošna zmehnjava, v kateri bodo Nemci mogli izvršiti svoje — maščevanje.

Pripis. Od tu dalje bi mogel — Slovenec napisati še en članek o enakosti položaja, o skupnem maščevanju, o pripravljanju od nese strani za vzajemno podporo itd. itd. Kdor ni udarjen s slepoto in omejen na duhu, si ta članek dopolni sam. Zadnje tedne je dal »N. D.« dovolj gradiva za premišljevanje!!

Gorski N—st.

Politične vesti.

Rekonstrukcija vlade odložena. Oficijozno »vreme« poroča, da je rekonstrukcija vlade odložena. Izvršil se bo samo vstop St. Radića v vlado, dočim bodo vsa ostala vprašanja odložena. Pač pa hoče Pašić v najkrajšem času predložiti skupščini nov zakon o obci upravi, po katerem bi se število ministrstev reduciralo od 18 na 14. Ta redukcija bi sama od sebe povzročila tudi rekonstrukcijo vlade. Tako »Vreme«. — K tej vesti dosvajamo, da je po naših informacijah vzrok odložitve rekonstrukcije vlade globlji. Proti sedanjemu nedelu vlade se pojavlja vedno večje nezadovoljstvo in sicer tudi v radikalnih vrstah. Zato povzroča rekonstrukcija vlade tudi radikalnim prvakom silne skrbi, ki bi se jih ti radi otreli po starem in že davno zastaranem receptu, da »ima vreme«. Mislimo pa, da se mora ta recept brezpogojno zavreči. Vlada mora delati, ne pa zgubljati časa s praznimi kombinacijami. Politiki, ki še vedno žive le v historiji, naj se umaknejo ljudem, ki znajo in hočejo delati za bodočnost.

Zaradi opustošenja tiskarne »Edinost« sta vložila poslanca dr. Žerjav in dr. Pivko nujno interpelacijo na zunanjega ministra. V tej interpelaciji zahtevata od vlade, da nastopi v obrambo primorskih Slovencev in da ukrene vse potrebno v svrhu reparacije škode. Kakor se strinjamo iz narodnih ozirrov z interpelacijo obeh poslancev, tako pa mislimo, da bi bilo stvari mnogo bolj v korist, če bi bila podpisana prav od vseh slovenskih poslancev. Na ta način bi bila interpelacija vse drugače podkrepljena in menda nam bo tudi pristav SDS priznal, da je interpelacija vse drugače efektivna, če je podpisana od vseh slovenskih poslancev, kakor pa le od — ene dvanajstinke slovenske delegacije.

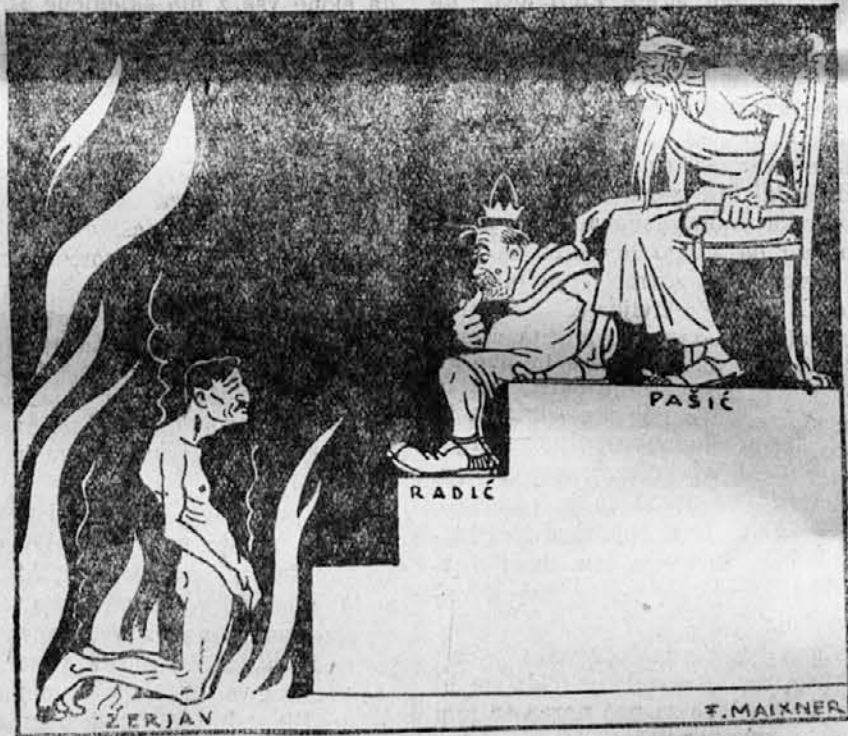
O protestu poslancev SDS proti načrtu invalidskega zakona poroča večerajšnje »Jutro«. Mnogo lepše bi bilo, če bi poslanci SDS protestirali proti temu načrtu tedaj, ko so bili v vladi in ko so ga sami odobrvali. Tako pa je sedanjí protest le pesek v oči nevednim volilecem. Teh pa k sreči med invalidi ni in zato, gospodje, prihranite si taka junaštva!

Poslanec Čirković o bolgarsko-jugoslovenskih odnosih. Poslanec Čirković je znan propagator bolgarsko-jugoslovenskega zblizanja. Pred kratkim se je vrnil iz Sofije, kjer je proučeval uspeh bolgarske proste prodaje tobaka, ki bi jo Čirković hotel vpeljati tudi pri nas. Kol politik pa je seveda tudi opazoval bolgarsko politično življenje in o svojih opazovanjih podal dopisniku »Politike« daljšo izjavo. Čirković je dejal, da so

oficijelni ljudje glede odnosov do Jugoslavije zelo rezervirani. Med drugim pa vlada prepričanje, da bi moralo priti do zblizanja obeh narodov. Po njegovem mnenju bi se zblizanje najlažje doseglo potem medsebojnih obiskov bolgarskih in jugoslovenskih politikov. Med emigranti iz naše države se cpeža, zlasti med intelektualci, želja po povratku. Naša vlada bi morala to uvaževati in jim povratek olajšati. Makedonski komitet iz gublja zelo na moči. Dasi nočejo priznati, vendar čutijo, da je prebivalstvo Makedonije vedno bolj proti njim. Prebivalci pravijo: Če nista mogli Bolgarska in Nemčija zloniti Srbije, potem je tudi makedonski komitet ne bo. Pod vplivom tega mnenja prebivalstva pričenjajo tudi člani komiteta spoznati, da je njih boj brezuspešen in da bi bilo najbolje, če bi se sporazumeli z Jugoslavijo. Seveda se člani komiteta boje to javno priznati, ker zasukrat je še moč Cankova prevelika. Nastop Jugoslavije v grško-bolgarskem konfliktu pa je povsod naredil najboljše vtis.

Nemški nacionalci pripravljajo svoj umik. Državni kancelar dr. Luther nadaljuje svoja pogajanja s šefi vladnih strank. Med tem skušajo nemški nacionalci zopet priti v vlado. Tako je dejal na nekem shodu nemško nacionalni poslanec Quanz, da je takoj pripravljen glasovati za Locarnski sporazum, če bo lojalnost zaveznikov v resnici tako vidna, kakor to pričuje dr. Luther. To izjavo smatrajo splošno kot napoved nemško-nacionalnega umika. Kakor vse kaže, pa prihaja ta malo kasno, kajti poslanski klub centra je sklenil, da bo pač glasoval za Locarnski sporazum, da pa smatra vsako sodelovanje z nemškimi nacionalci za nemogoče in da zato ne bi mogel biti z njimi v isti vladi.

Nova vlada v Perziji. Prvi ukrepi novega perzijskega kralja pričajo, da bo Perzija samo pridobila, ker se je rešila lahkočnega in zapravljevega šaha. Tako poroča »Chicago Tribune«, da je Riza kan prepovedal vse igranje in žgtnjarnice. Izjavil je, da njegovo vladanje ne bo nobena igra, temveč resno delo. Da dvigne gospodarski položaj dežele, bo izdal obsežne ukrepe. Ciljški list poudarja, da se njegovim obljubam splošno veruje, ker je Riza kan kot ministrijski predsednik dokazal, da je značaj. Imenovan je odbor, ki bo izdelal določila za izvolitev ustavotvorne skupščine, ki bo obstojala iz 300 članov in v kateri bodo zastopani vsi stanov. Ustavotvorna skupščina bo tudi potrdila odstavek prejšnje dinastije Kadarov. — Velikobritanska vlada je že priznala novo vlado in naročila svojemu poslaniku v Teheranu, da obnovi stike s perzijsko vlado.

Inž. M. Klodič:

Železniška zveza Slovenije s Sušakom.

(Proge): Kočevje—Stari trg—Lukovdol—(Vrbovsko)—Srpske Moravice, Crnomelj—Vinica—Lukovdol in Sevnica—St. Janž.)

Glede načina gradbe je priporočati vrtanje rova na dnu predornega preseka kakor glavnega rova, v katerem se osredotoči celo predorno delo. Ta glavni rov naj se potem na vrhu v gotovih razdaljah zviša do predornega vrha in te vrhovne vdolbine potem podaljša v obeh predornih smereh, istočasno razširjajoče tako povišani glavni rov, začeni na vrhu predora, na desno in levo in ob straneh navzdol, dokler ni odprti popolni predorni presek. Vrtanje posebnega vrhovega rova pri tem načinu torej odpade. Prihrani se tako precejšnje število mezd nasproti »avstrijskemu načinu« gradbe, ki je bolj na mestu, ako se je bati gorskega pritiska.

Za instalacije je pri vasi Grišniki prostora dovolj. Za dostop k predoru se mora zgraditi približno 1,5 km nove ceste. Železniška postaja za dovoz različnega materiala je približno 10 cestnih kilometrov oddaljena postaja Vrbovsko roške železnice. Delavstvo dobi streho v številnih vaseh v bližini, v kolikor ne bo treba zidati poslopja in barake.

Za gradbeni obrat bo treba postaviti različna poslopja in naprave.

Kamna za gradbo je v bližini povsod najti.

Gradbeni program je sledeč:

V rovu na severno-vzhodni strani predpostavimo napredek pri strojem vrtanju 7 m dnevno. Na strani pri Vrbovskem naj obstoja delo zgolj le iz vrtanja rova, dočim se vse drugo delo, t. j. razširjanje in ziplava vrši od severovzhoda, to radi tega, ker moramo delati na južno-zapadni strani v padcu. Ako vzamemo pri ročnem vrtanju kot napredek 1,75 m dnevno, se predere rovi pri km 41 od severovzhoda po preteku približno 20 mesecev. Računaje za zgradbo instalacij in naprav za pridobitev vodne sile na Kolpi, kar mora biti izvršeno v glavnem predno se začne vrtati predorni rov, 9 mesecev, za popolno razširjenje rova po predrtju, do-

(17) zidavo predorne cevi in druga dela v predoru 7 mesecev, za napredvideno 3 mesece, dobimo kot gradbeno dobo 3 1/2 let brez predel, za koje računamo še pol leta.

Da je napredovanje pri strojem vrtanju 7 m na dan prilično, vidi se iz sledeče tabele:

Ime predora in dolžina m	Leto dograditve	Vrtni stroji	Napredek na dan v rovu m, predno v daljini, ki ga en stroj in en delavec v 1-3 mesecev dnevno m	Napredek na dan v rovu m, predno v daljini, ki ga en stroj in en delavec v 1-3 mesecev dnevno m	Geološka formacija	Požarke
Bohinj 6.339	1905	Električni	4.66	543 v Trias	Trias in Jura, vap. posl. z rogljcem	Dotok vode
Simpl. 19.770	1905	Hidravlični	5.50	6.40	Kristalni škrljavci, gnajns, jur. in triasni vapn.	Visoka temperatura in dol. vode
Kra-vanke	1906	Električni	5.68	6.75	Triasni dolomiti in škrljavci	
Tauern 8.551	1909	Hidravlični	4.85	5.80	Granit	Gorski sunki
Löschberg 14.555	1913	Pnevmatični	8.15	10.00 v vapnencu	Kredni jur. vap. in granit	
Hauenstein 8.134	1916	Pnevmatični	8.70	v laporju 11.50	Jura, Trias, Laporji, dolomiti in vapnenci	

Razširiti 7 m rova na polni presek in izdelati ravno toliko zidovja na dan pri enotirnem predoru ni težko.

V kakem razmerju za stojni predor pod Lovnikom glede dolžine k drugim obstoječim predorom, je razvidno tudi iz tabele.

Posamezne kategorije dela pri predoru so:

a) Zračenje.

V dogotovljenem delu predora se sezida ob steni zračni kanal s premerom 4 m. Skozi njega pihata dva ventilatorja približno 30 m³ zraka vsako sekundo v predor. Kadar je dosežena največja dolžina tega kanala (2 km), se potrebuje za to zračenje silo 100 konjskih sil. Na koncu dogotovljenega predora vzameta iz kanala dva nadaljnja ventilatorja 3 m³ zraka na sekundo in ga pritiskata skozi železno cev 500 mm premera do konca rova, za kar potrebujemo zopet silo 100 KS. Ta dva ventilatorja z električnimi motorji vred sta torej premakljiva in se jih preloži v meri, kakor napreduje predorna cev in z njim glavni zračni kanal. Vso napravo zunaj predora je situirani tako, da se jo more preurediti tudi za svrhu zračenja za čas obrata.

b) Vrtanje rova.

V Hauensteinem predoru se je doseglo s pnevmatičnimi vrtnimi kladivi napredek 14,7 m v 24 urah (enkrat), toda le v laporju. V vapnencu pa je padlo napredovanje izpod povprečne mere, ki se da doseči z močnejšimi vrtnimi stroji na vozu, kljub temu, da je pri delu z vrtnimi kladivi strojev na vozu; razen tega se bo uporabljalo pri razširjenju rova na polni presek približno 30 pnevmatičnih vrtnih kladiv. Zato je treba okroglo 100 m³ na 10 atmosfer stisnjenega zraka, ki ga preskrbita dva pri portalu postavljena kompresorja, katera moreta sesati vsak po 50 m³ zraka v sekundi. Zrak se pritisne potem dveh železnih cevih vodov 140 mm premera v predor. Potrebna sila pri vsakem kompresorju je 400 KS.

(Dalje sledi.)

„Impozantna manifestacija“ za Mussolinija v Trstu.

Vest o nameravanem atentatu na Mussolinija je vzbudila — tako piše neki italijanski list — v Trstu veliko razburjenje, ki je bliskoma izbruhnilo. Direktorij P. N. F. je sklical nemudoma sejo. Sledila ji je protestna manifestacija. Na trgu Unità se je zbrala „nepregledna“ množica ljudi, „pomneča impozantnost in entuziazem dreva aneksije“, govorila sta Lupetina in Pitaceo.

Prvi avizi. — Slavnostna razsvetljava.

Predno pa je bil odprt velik shod, se je odigral incident invazije v prostozidarsko ložo. Še preje je bilo opažati živahno gibanje fašistovskih oddelkov, ki so tekali po ulicah z zastavami na čelu ter prilepili na izložbena okna sledeči manifest:

»Državljan!

Podel in bojazljiv komplot je stregel po življenju našemu nad vse ljubljenu Vo-ditlju.

Bog ga je Italiji ohranil.

Manifestirajmo svojo radost nad tem in snidimo se ob 20. uri na trgu Unità.

Provincijski politični tajnik Lupetina.

Lepaki so imeli bombni efekt: Ura, ko se zapirajo trgovine, je odbila, toda luči v izložbah so gorele dalje in vespovsod so zavirale zastave v znak solidarnosti s prote-som stranke fašistov zoper avtorje kom-plota. Vse mesto je bilo nakrat slavnostno razsvetljeno.

Po ulicah so tekale skupine mladih fašistov. Njihovo duševno razpoloženje je bilo napeto, njihove namere neznane.

V teh trenutkih je prevzel z največjo ener-gijo odgovornost za red capitano Lupetina. Odredil je vse, kar je bilo potrebno v svrhu varstva oseb; ki so notorično antifašističnega mišljenja, to pa zato, da se ne bi prekršilo velikodušno povelje Nj. ekselence Mussoli-nija.

Invazija v sedež prostozidarske lože.

Framasonsko ložo je stražil kordon kara-binierjev. Pred poslopje so prikorakali fašisti. Njihova množica je postajala od tre-nutka do trenutka bolj impozantna. Črno-srajčniki so jeli pritiskati na kordon. Bolj in bolj. Vsak hip bi morala biti oborožena sila premagana. Tedaj pa se prerine nenadoma skozi množico stotnik Lupetina. Sprejet je z burnim aplavzom. Stopi pred glavni vhod poslopja. Dvignejo ga na ramena. Hoče za-četi govoriti. Toda mladeniči hočejo jurišati sedež prostozidarske lože. Capitano obvlada mladeniško nestrpnost.

Toda nenadoma zašvknetajo šipe na enem od oken. Ze je eden od črnosrajčnikov v po-slopju... več jih je, vse polno jih je. Kako so prišli noter, se ne ve. Ampak efekt se pokaže v trenutku. Iz oken lete emblemi, stoli, mize, meči, knjige in izvodi lista »Ras-segna massonica«.

Invazija je končana. Tajnik stranke Lupe-tina komandira: »Naprej, na trg Unità! In vsa množica se vala in gnete proti trgu Unità.

Govor cap. Lupetina.

»Fašisti in tržaški meščani! Podla inter-nacionalna framasonska klika (žvižgi) je na-meravala atentat na življenje onega, ki je dal Italiji mir in zvestobo v notranjem živ-ljenju ter ji pridobil respekt pred vsem svetom.

Danes pa se raduje Trst kakor vsa Italija, ker je ohranil Bog, v katerega verujejo vsi državljani, Italiji njenega Voditelja, ki bi bil lahko cesar.

Mi, tu v Trstu, ubogamo poslanca Fari-naccija in našega velikega voditelja, ki sta zapovedala, da se moramo vzdržati vsakih represalij. Držali se bomo ukaza, dasi smo pozabili za trenutek na velikodušnost Vo-ditelja ter smo jurišali sedež framasonske lože...

Fašisti! Predno prečitam telegram, ki ga pošljem v vašem imenu Voditelju neprema-gane Italije, pobožno poklekimo.

V tem trenutku je postal religiozen mir. Nepregledna množica je, sledeča strankine-mu tajniku, pokleknila. Čez minuto se je zopet dvignila in cap. Lupetina je prečital udanostno brzojavko Ekselenci Mussoliniju.

Brzojavka je izzvala silno navdušenje. Fre-netično ploskanje in glušeče vzklikanje se kar noče končati. Končno intonirajo godbe pesem »Giovinezza«, ki jo spremlja vsa množica s petjem.

Govorilo je še več govornikov, eden bolj ognjevit in navdušeno ko drugi.

Ko je bil manifestacijski shod končan, so formirale množice veličastno povorko. Od povorke se je ločilo več skupin, ki so šle raz-bijati nefašistom pohištvo in uganjati vsako-vrstne druge nasilnosti.

»Te Deum«.

V cerkvi sv. Justa je bil slovesen »Te Deum« v zahvalo, da je ušel ministrski pred-sednik smrti. Ceremoniji so prisostvovali zastopniki vseh tržaških oblasti in korpora-cij.

Solski otroci vseh šol so se morali tudi zahvaliti Bogu, da je ohranil njihovi domo-vini Velikega voditelja. Učiteljem je bilo namreč zapovedano, da imajo zbrati šolsko mladino ter jo peljati k »Te Deumu« v naj-bližjo župno cerkev.

Z bombastičnimi besedami opisuje itali-janski list, ki je pozabil que du sublime au ridicule in'y a qu'un pas, vso to impozantno manifestacijo za ostudno barbarstvo, ki so ga dokumentirali zopet enkrat fašisti s tem, da so uničevali tujo lastnino, pa nima no-bene krepke, da, niti nobene navadne gra-jalne besede.

»DER AUFTAKT«.

Sedanji koroški deželni glavar Šumi, ro-dom Slovenec, je za pelletnico koroškega plebiscita zapisal pod zgornjim naslovom, da je bil 8. decembra 1918 »Auftakt« k ve-likim obrambnim bojem za enotnost Koroške. 8. decembra 1918 so se začela v Ljub-ljani prva pogajanja med zastopniki koroških Nemcev in med zastopniki ljubljanske vlade.

Dne 5. decembra 1918 je sicer sklenil nemški koroški deželni zbor: »Antantne če-te je treba pustiti v miru, jugoslovanskim četam se je treba ustaviti.« Toda koroški Nemci tedaj, kakor piše Šumi, še niso bili zadosti pripravljeni za »obrambeni boj«. Za-to so se še hoteli pogajati in so bili še pri-pravljeni »k nekaterim popustitvam«. Pač k popustitvi ozemlja južno od Drave. Toda ju-goslovanski zastopniki so zahtevali vse slo-vensko ozemlje s Celovcem in Beljakom vred. Zato seveda koroški Nemci niso prišli v Ljubljano, da bi kapitulirali pred ljub-ljansko vlado! To je z njihovega stališča popolnoma umljivo! Rekli so odločni »ne!«

Šumi piše: »Odpotovali smo zopet v goto-ve pripravljenosti, da brezuspesna posveto-vanja zdaj pomenijo boj. 8. december 1918 je bil torej »Auftakt« k velikim obrambe-nim bojem za enotnost Koroške.

Ce zdaj presojamo zadržanje »Prve narod-ne vlade« glede koroškega vprašanja, lahko mirno rečemo, da je ta vlada zagrešila izgu-bo Koroške. Postopala je naivno in brez od-ločnosti. Novembra in še prve dni decembra 1918 bi bili mi lahko brez boja zasedli Be-ljak in Celovec. S tem bi bila slovenska Ko-roška v naših rokah. Da se zasedba ni izvršila, je kriva v prvi vrsti naša prva »narod-na« vlada!

Cincanje ljubljanske vlade so Nemci izra-bili in začeli so boj. »Kajti na Francoskem se je moral slišati odmev ropota z orožjem, če nismo hoteli s potezo peresa postati žrtev našega plenaželnega sosedu,« je zapisal dr. Dörrlinger kot spomin na pelletnico plebi-scita. Vsi Nemci enoglasno trdijo, da so sa-mo s tem, da so začeli boj, izsilili glasov-anje — in izgubili smo Koroško!

Koroški Slovenec.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 7. novembra: »Pegica mojega srca«.

— Red F.

Nedelja, 8. novembra: Ob 15. uri popoldne »Vdova Rošlinka«.

— Izven. — Ob 20. uri zvečer »Krpian mlajši«.

— Izven.

Ponedeljek, 9. novembra: »Ifigenija na Tav-ridi«.

— Red E.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 7. novembra: »Don Juan«.

— Red E.

Nedelja, 8. novembra: Ob 15. uri popoldne »Manon«.

— Izven.

Ponedeljek, 9. novembra: Plesni večer Wi-siakove in Vlčka.

— Izven.

Mozartov: Don Juan v naši operi. Danes v soboto zvečer se poje prvotni letošnji sezoni Mozartova opera, ki se v glasbenem svetu imenuje »opera vseh oper«. Pri letoš-njih vpriporitvah je opera deloma na novo zasledena in sicer poje glavno vlogo Don Juana operni bariton g. Aleksander Bala-ban, ki je pel to vlogo na najrazličnejših ru-skih odrih nad 50krat ter šteje to vlogo med svoje najboljše partije. Poleg njega nastopi prvotni na našem odru kot Donna Ana ga. Vika Čaleta, ki je s svojim velikim glasom za to dramatično partijo odlično usposoblje-na. Ostale vloge so v istih rokah kakor lan-sko leto. Cerlina — ga. Lovšćetova, Donna Elvira — Thalerjeva, Leporella poje g. Be-tetto, starega komturja pa tudi prvič na na-šem odru g. Rumpelj, Don Ottavio je g. Ko-vač in Mazeta g. Zupan. Opero dirigira ka-pelnik Stritof, režira pa višji režiser Šest. Predstava se vrši za red E.

Nedeljski popoldanski predstavi v Narod-nem gledališču. V nedeljo, 8. t. m. popoldne ob 3. uri se poje v operi priljubljena in ve-lemelodijozna opera Manon in sicer pri zni-žanih cenah. Predstava se prične ob 3. uri popoldne. Ravnotako je popoldanska pred-stava ob 3. uri v drami in sicer Golarjeva veseloigra Vdova Rošlinka. Zvečer ob 8. uri pa se vpripori v drami Milčinskijeva nova igra Krpian mlajši. Na popoldansko pred-stavo opozarjamo v prvi vrsti naše izven ljubljansko občinstvo. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginji in operi.

Večer komornih plesov v naši operi. V ponedeljek 9. t. m. zvečer priredita v oper-nem gledališču plesni večer odnosno večer komornih plesov priznana plesalca, doma-činka gospodična Lidija Wisiakova ter njen učitelj in solopisalec gospod Vlaček Vlček. Zanimivi spored obsega dva dela. V prvem delu izvajata šest plesov na podlagi Musorg-skega glasbe Sprehod po razstavi. Šest raz-stavljenih slik opisuje slavni ruski kompo-nist v posebnih motivih, plesalca pa bodeta skušala iste orisati v svojimi gibi. Prva slika odnosno ples nam predstavlja pritlikav-ca, druga stari grad, tretja igrajočega otro-ka v parku, četrti poljski voz znan pod ime-nom Bydlo, peta ples piščeta v njegovi jajčni lupini in šesta dva poljska žida, izmed ka-terih je prvi bogat, a drugi revež. V drug-em delu pa pleseta najrazličnejše plesne na kompozicije Škrjanca, Milovića, Balatke, Su-ka, Rožičkega in Debussija. Večer je vsaka-kor zanimiv. Predprodaja vstopnic od danes naprej pri dnevnih blaginji in operi.

V nedeljo, dne 8. t. m. ob 11. uri dopoldne se vrši v Filharmonični dvorani I. mladins-ko glasbeno predavanje v letošnji koncert-

ni sezoni. Spored obsega sledeče točke: Winkler: Sonata za vijolo in klavir, Čajkov-ski: Arij Lenskega in Serenada don Juana Musorgski: romanca Otegorskazi; Grečani-nov: Romanca Sijozji, poje operni pevec g. Dimitrij Orlov, pri klavirju ga. Gerda Or-lov; Cesar Cui Miniature za klavir, flavto in violino. Uvodno besedo govori g. Emil Ada-mič. Sicer sodelujejo: profesorji Jeraj, No-vicki in Slajs ter kapelnik Stritof. Vse točke sporeda so iz ruske glasbene literature, za-to nosi to predavanje naslov »Glasba Ru-sove«. Stariše prosimo, da opozore svojo mla-dino na to muzikalno predavanje. Z malen-kostnim prispevkom si na teh predavanjih razširijo svoje obzorje ter spoznajo glasbo vseh evropskih narodov. Stariši, posebno pa še mladina bi morala biti prof. Jeraju in Glasbeni Matici kakor tudi vsem sodeloval-cem, ki so se z redko vnmemo in požrtvoval-nostjo postavili v korist dobre stvari, odkri-tosrčno hvaležna za te prireditve, kakoršnjih nima mladina skoro nikjer drugod. Zato je dolžnost naša, da vsaj z številnim obiskom pokažemo svojo hvaležnost napram prire-diteljem in sodelovalcem, s tem pa tudi svo-je zanimanje za visoko glasbeno umetnost. Posamezni programi se dobivajo v Matični knjižarni in stanejo 2.50 Din.

Dva recitacijska večera. Vršila se v pon-deljek 9. in torek 10. novembra ob 20. uri na Sentjakobskem gledališčem odru. Na prvem večeru, kjer se bodo brala lasna de-la, ima uvodno predavanje Srečko Kosovel, ki bo bral tudi svoje pesmi in črtice. Silve-ster Škrl bo čital pesmi in odlomek iz ro-manc, Ivo Grahor pesmi, črtice in odlomek iz drame, Vinko Kosak pesmi in Janez Za-gar črtice. Na drugem večeru govori Ciril Debevec odlomek iz Cankarjevega »Skuren-tac« in recitira Zupančičevo »Naše pismo« odlomek iz Cankarjevega »Pohujšanja v do-lini Sentflorjanskic«, Novačanovo »Maitre bourreau«. Milan Pinal, član mariborskega gledališča, recitira uvod Prešernovega »Kr-sta pri Savici« in Levstikovega »Ubeznega kralja«, Janez Zagar Seliškarjevo »Sedmo-rojenček« in istega pesnika pesem »Rudnik«, Slavko Jan, član ljubljanskega narodnega gledališča, Cankarja »Fant je videl rožo ču-dotvorno« in Zupančičevo pesem »Z vlač-ko«. Dalje sledijo odlomki iz tuje dramske literature. Pirnat govori govor I. igravca iz Shakespeareovega »Hamleta«, Zagar reciti-ra odlomek iz Sophoklejevega »Oidipa«, Jan pa Mortimerjevo povest iz Schillerjeve »Ma-rije Stuart«. — Predprodaja vstopnic v Ma-tični knjižarni in na dan recitacij pri večer-ni blaginji.

ZBORNIK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO.

Izšel je tretji letošnji zvezek naše edine umetnostne revije. Viktor Steska zaključuje v njem svoj zgodovinski članek o ljub-ljanskih baročnih kiparjih. To pot opisuje življenje in dela kiparja Franca Robbe ter njegovih učencev. Članek krasi 12 slik po Robbovih delih v Ljubljani in Zagrebu, ki predočajo svet našega baročnega kiparstva v mnogih detajlih. Prvič so izšle v našem tisku reprodukcije Robbovih del v Zagrebu. Milko Kos, profesor zagrebške univerze, na-daljuje paleografski popis srednjeveških ro-kopisov ljubljanske kicejske knjižnice, sku-pino kostanjeviških rokopisov. Izidor Can-kar ocenjuje v članku »Razstava moderne dekorativne umetnosti v Parizu« sodobni položaj arhitekture in umetne obrti s stali-sča duševnega stanja današnjega človestva. Sledi poročilo o Varstvu spomenikov (i) magistrat, freske na Vrzdencu (i), bibi-ografija, Književna poročila z ocenami, rie-gled razstav in Razno. Zvezek ima v prilogi tiskovno polo F. Steletovih »Umetnostni spomeniki Slovenije« (Kamnik) z mnogimi slikami. Četrty zvezek »Zbornika«, ki izide v decembru, bo posvečen razstavi portreine-ga slikarstva na Slovenskem. Z njim bo za-ključen 5. letnik revije, ki po lepi opremi, strokovni vsebini in bogatih ilustracijah de-la čast slovenski publicistiki.

DELAVSKA AKADEMIJA.

S predavanjem gospoda Stuklja o »Zgodo-vini Rusije do danes« je zaključila Delavska akademija skupino predavanj iz splošne zgodovine, ki so izredno dobro uspela. Z za-nimivostjo predavanj raste tudi udeležba. Na prvo predavanje je prišlo okrog 150, na Stukljevo pa nad 350 poslušalcev. Drugo skupino predavanj iz naravoslovja in filozo-fije je otvorilo nad vse zanimivo predavanje g. prof. Čadeža o »Postanku zemlje in živin bitij«, ki je bilo spremljano z lepimi in jas-nimi skioptičnimi slikami. Udeleženci — nad 400 — so se v lahko razumljivem pre-davanju seznanili z zgodovinskim razvojem zemlje, s postankom solca in zemlje iz nje-ga. Iz zemlje, ki je stara sto milijonov let je nastala luna. Prvotno stanje je bilo plina-sto, polagoma tekoče, začelo se je ohlajati in nastala je tenka skorja. Zemlja je bila zelo vulkanična; na njej je polagoma nastala voda in bili so dani prvi predpogoji za živ-ljenje. Omenil je kako se je razvilo življenje, od primitivnih organskih bitijh so se razvi-le rastline in živali, ki so se vedno bolj iz-popolnjevale; narava je izbirala vedno bolj-še in naenkrat je stopil v življenje tudi člo-vek. Vsaka razlaga o postanku človeka je le hipoteza. Človek se je polagoma izpopolnje-val in postajal vedno bolj razumno bitje. Zemlja se bo nekoč spet ohladila in vrnila nazaj k solcu. V tistem trenutku bo iz soln-ca nastala zopet velika plinasta masa, ki bo z nova rodila solnce in planete, na katerih se bo življenje spet razvilo po starem tiru. Življenje je večno, le izpreminja se in pre-haja od faze do faze razvoja. — Pred in po predavanju je zapelo »Delavsko glasbeno društvo« in delavsko pevsko društvo »Can-kar« par lepih pesmi. — Naslednje predava-nje se vrši v četrtek 12. t. m. Govor bo o »Socialnem boju živih bitij«.

Prva javna seja „Udruženja vojnih invalidov“.

Ker je vlada v načelu sprejela invalidski zakon, ki nikakor ne vsebuje najpoglavnej-ših zahtev invalidov, je sklical izvršni odbor dne 6. novembra ob 18. uri v magistratno sejo dvorano prvo javno sejo »Udruženja vojnih invalidov«. Predsednik izvršnega od-bora za Slovenijo g. Štefe je sejo otvoril, pozdravil navzoce — med njimi zastopnika vet. župana dr. Mraka, Turka, Likozarja in odposlance raznih korporacij — in poudaril namen prve javne seje, ki naj pokaže jav-nosti stanje invalidskega zakona.

Nato je podelil besedo g. Tomcu, ki je v imenu izvršnega odbora natančneje raz-pravil o načrtu zakona, ki je bil 31. okto-bra v načelu sprejet. Izvajal je med drugim: Pokojnine se izplačujejo pri nas po starem avstrijskem zakonu, 20—50% invalidi dobijo mesečno 7.50 Din, 100% invalidi 37 Din. Vdove dobivajo še slabše: 1.50 Din in s 50% poviškom 2.25 Din mesečno; za otroke, če sta dva, 8—10 Din in še te pokojnine so ne-redne, tako da jih ena tretjina sploh ne do-biva. Invalidi, ki bi hoteli izvrševati kakr-šnokoli obrt, pa ne dobivajo posojil za po-trebne priprave. Zapostavljajo se v vseh službah z izgovorom, da so samo balast. Se-dem let se borimo, napravili smo že šestnajst načrtov invalidskega zakona, a vsi so propadli. Sedaj je upanje, da bo zakon v par dneh zglasovan, a načrt je slab. Prva glava, ki je sprejeta, vsebuje navadne pogoje, kdo more biti invalid. Tu pridemo do prve za-hleve radi učenja invalidov. Rok za izučenje je prekratek in premalo izučenij trpijo v službah. Novi zakon pravi, da bo minister za socialno politiko predpisal občinam, da bo morala vsaka sprejeti v službo gotovo število invalidov. Zakaj ne velja to tudi za državne urade? Pri trafikah so imeli sedaj prednost, a novi invalidski zakon predpi-suje, da dobe invalidi vsaj 50%, ostalo pa lahko dobe tudi drugi. Dosedaj so imele vojne žrtve tudi prednost pri državnih za-kupih, česar jim novi zakon ne omenja. Novi zakon jim dovoljuje tudi samo trikrat na leto polovično vožnjo po železnih. Nove po-kojnine so regulirane tako: 10—40% invalidi dobijo 40 Din, 50—70% 120 Din, 80—100% 200 Din, nad 100% pa 400 Din mesečno. Vdove brez otrok dobijo 100 Din, z enim otrokom 130 Din, z dvema 150 Din, z več ko dvema pa 170 Din mesečno. — L. 1923. je bilo po zakonu o dvanajstih letih reduciranih v Sloveniji do 4000 vojnih invalidov, ki ne do-bivajo pokojnine.

Za njim je prevzel besedo predsednik »Zveze bivših slovenskih vojakov iz sve-tovalne vojne v Ljubljani« g. Martin Colarič, ki je poudaril, da je na Brezjah 10.000 slo-venskih vojakov zahtevalo, da se invalidski zakon sprejme. Naša država, ki bi nam mo-rala biti krušna mati, nam ne sme biti pisana maheha. Očitajo nam, da se nismo borili za svojo državo, da smo se borili za staro Av-strijo, a znano je, da je večina invalidov iz italijanske fronte, ki se gotovo niso borili za

Avstrijo. Kje bi imeli sedaj naše Primorje, kje Ljubljano, če se ne bi borili zavedno. Kralj, ki je bil sam v prvih bojnih vrstah je sam zahteval, naj se zakon sklene, a tudi nje-gove zahteve so bile brezuspešne. Zato smo odposlali brzojavko Njegovemu Velicanstvu: »Invalidi Slovenije in podpisane javne kor-poracije zbrane na javni seji izražajo zahval-nost Vašemu Velicanstvu za Vaš dosedanjji trud za čimprejšnji invalidski zakon in Vas naprošajo, da jim ostane še nadalje njih vi-soki zaščitnik.« Vlada, ki ni preskrbela za mladino je kriva, če so otroci tatje in se ne-doletne mladenke udajajo prostituciji.

Invalidski davek, ki ga plačujemo Slove-ni, naj bi ostal v Sloveniji in stanje invali-dov bi bilo znatno izboljšano. K besedi se je priglasil nato zastopnik gerentskega sveta g. Turk, ki je poudaril, naj se da kralju kar je kraljevega, bogu kar je božjega in inva-lidom pa kar je invalidskega. Dalje je govo-ril inž. Serbec v imenu jugoslovanskega pa-rlamentarnega kluba in ostro grajal razdelite-v v državljane prve in državljane druge vrste. V imenu trgovske zbornice je g. dr. Pless poudaril, da bi bili invalidi najboljše pre-skrbljeni, če bi ostal v Sloveniji plačan in-validski davek doma, in podprl svojo izjavo s številkami: Država je iztirjala meseca ju-lija 1.385.845 Din, meseca avgusta pa 2 mili-jona 314.655 Din, torej skupaj v dveh me-secih 3.700.000 Din invalidskega davka.

Narodni skupščini je bila odposlana brzo-javka, ki zahteva, da mora biti zakon v vseh delih države enak. — Navzočim je bila dana spomenica, v kateri zahtevajo, da se jim da priznanje enakopravno za vse državljane, da se popravijo krivice redukcije, da se vpostavi status quo. Ustvari naj se »Narodni fond za invalide«, s sodelova-njem istih samih in najširših plasti zlasti na-roda v obliki avtonomne institucije; v njega naj se steka ves invalidski davek, ki ga na-rod v ta namen plačuje. Dalje zahteva spo-menica, naj se prizna »Udruženje vojnih in-validov«, naj se zagotovijo invalidom obrti, naj se odpravi invalidski davek na ročno de-lo vojnini žrtvam, naj se prizna vsem invali-dom vozne olajšave, naj se prisodi vojnini žrtvam prvenstvena pravica, naj se omogoči istim vstop v državne službe in naj se pre-skrbi denarna sredstva v svrhu izplačila vseh pokojnin, ki so v zaostanku.

O LAJŠANA PLAČILA ZA
O BLEKE DAJE
O. BERNATOVIC

Dnevne vesti.

PORUŠENJE »EDINOSTI«.

Odgovor Jugoslovenov na to divjaštvo je — delo za Jugoslovensko Matico.

Vse drugo je manj važno in manj efektivno. In nobena stvar ne bo bolj zgovorna dokaz ogorčenja Slovencev, kot vest, da je po atentatu na »Edinost« poraslo število članov Jugoslovenske Matice na tisoče.

Narod, ki hoče veliko bodočnost, ne govori, ampak dela.

Storite to in še danes prijavite svoj pristop k Jugoslovenski Matici!

Samo to je efektan odgovor!

— **Sleparije z živinske soljo.** Kmetijski družbi dohajajo poročila, da se ponuja v Savinjski dolini kajnit v podobni rdečkaste soli kmetovalcem v nakup kot živinsko sol. Ker je kajnit zdravju škodljiv, svarimo naše gospodarje pred nakupom take soli, ki se prodaja za živinsko sol. Živinske soli danes sploh nimamo in kar se prodaja pod tem imenom, je samo sleparija, s katero si delajo brezvestni trgovci mastne dobičke na račun in škodo nevednega kmeta. Okrajna poglavarstva pa prosimo, da posvetijo tej trgovini vso potrebno pozornost, kar je kaznjivega, naj se kaznuje! Kmetijska družba za Slovenijo.

— **Shod posestnikov iz Zagorja in okolice** proti previsokim davkom v Sloveniji se vrši v nedeljo 8. t. m. ob pol 8. uri zjutraj v prostorih g. T. Koprivca v Zagorju. Na shodu bo poročal Zvezin predsednik g. Iv. Frelj iz Ljubljane ter se bo na željo razpravljalo tudi o stanovanjskem vprašanju. Ker gre obremenitev hišne posesti preko vsako dopustno mero je pričakovati, da se tega važnega shoda udeležijo vsi posestniki.

— **Izkaz prispevkov, zbranih in nakazanih Jugoslovenski Matici prilikom pete obletnice Koroškega plebiscita.** Podružnica Jugoslovenske Matice Sv. Jurij ob južni železnici 225.25 Din, Prosvetno društvo Vič 175 Din, šola v Zabnici 32.50 Din, Zbirka v Zalogu 322 Din, Prosvetno društvo Radovljica 784 Din, Sokol Štepanja vas 101 Din, Podružnica Trebnje 251 Din, zbirka v Središču 50.25 Din, podružnica Škofja Loka 1970 Din, podružnica Litija 342 Din, »Koroški dan« v Mežici 605 Din, šola Sava ob južni železnici 130 Din, podružnica Kostanjevica 394 Din, podružnica Radeče pri Zidanem mostu 222 Din, Sokol Mengeš 200 Din, Orel in Prosvetno društvo Šiška 61.50 Din, društvo Soča Bohinjska Bistrica 600 Din, šola Svedina 100 Din, šola Kamna gorica 88.50 Din, šola Orla vas 402.25 Din, šola Gora pri Sodražici 20 Din, Sokol Sv. Pavel pri Preboldu 280 Din, zbirka Mislinje 110 Din, šola Gomilsko 594 Din, zbirka v Rogaški Slatini 592 Din, šola St. Janž pri Dravogradu 70 Din, podružnica Konjice 500 Din, šola v Framu 141 Din, občinski urad Fara 20 Din, vnanja zasebna uršulinska šola v Škofji Loki 110 Din, županstvo Dev. Marije v Polju 200 Din, Sokol Sušak 315 Din, šola Sv. Anton v Slov. goricah 29.75 Din, podružnica Domžale 1840.25 Din, šola v Dev. Mar. v Polju 815.25 Din, šola Skočijan pri Mokronogu 24 Din, šola Šmarje-Sap 22 Din, šola Jurklošter 3.50 Din, šola Gor. Lendava 320 Din, Sokol Breza 178 Din, Sokol in pevsko društvo Planina 350 Din, podružnica Logatec 514 Din, podružnica Radovljica 1230 Din, šola Boh. Srednja vas 17.50 Din.

— **Bolgarski komitaši.** Iz Carevega Sela poročajo, da so se jele pojavljati pred par dnevi v bolgarski Makedoniji v bližini naše meje zopet večje komitaške čete. Razdeljene v manjše oddelke, navadno 2—4 mož skušajo prečkati mejo. Zaukrat jim manjka poguma.

— **Naši vojaški grobovi v inozemstvu.** Načelnik ministrstva ver. Janić je inspiciral večje naše vojaške grobove na Čehoslovaškem in v Nemčiji. Vrnivši se t. dni v Beograd je izjavil, da je ugotovil, da so naši vojaški grobovi v teh dveh državah dobro urejeni.

— **Kongres mohamedancev.** Kakor poročajo iz Moskve, namerava turška vlada sklicati nacionalen kongres mohamedancev iz vsega sveta. Izključeni bodo samo mohamedanci iz Indije, ker Turška noče ogroziti dobrih odnosov, ki vladajo med njo in Anglijo.

— **Lloyd George častni mešan newyorški.** Pred par dnevi je bil imenovan Lloyd George za častnega newyorškega mešana. S tem je postal Lloyd George od premirja častni mešan 35 mest.

— **Dvo službi zavarovalne stroke** razpisuje okrožni urad za zavarovanje delavcev v Bje-loravju v kategoriji C, in sicer eno v VIII. in eno v IX. položaju z letnimi prejemki 9600 Din sistematske in 9000 Din položajne oziroma 9600 Din sistematske in 7200 Din položajne plače ter v smislu službenega pravilnika pripadajočo krajevno in rodbinsko doklado. Prosilci morajo dokazati, da so dovršili štiri razrede srednje šole ali so sicer strokovno usposobljeni, državljanstvo in rojstne podatke, da še niso nad 40 let stari. Prošnje je vlagati do 15. novembra 1925 pri imenovanem uradu. Ako bi razpisani mesti zasedli nameščenci urada, so nameste sposobni kompetentni na izpraznjena mesta.

— **Vpokojena sta upravnik državne knjižnice v Ljubljani dr. Avgust Zigon in kustos državnega muzeja v Ljubljani dr. Ivan Zibert.**

— **Kuga v Carigradu** je, kakor poroča zdravstvena komisija v Soliji našem ministru za narodno zdravje, prenehala ter je vsled tega obmejna kvarantena ukinjena.

— **Živinska kuga v Soluni.** Na neki ladiji, ki je pripeljala živinske transport iz Rusije v Solun, se je pojavila živinska kuga. Vsa izkrcana živina je poginila. Kuga se je razširila tudi v solunski okolici. V sled tega je uvoz naše živine v Solun začasno ustavljen.

— **Strahna poudenja v Angliji.** Iz Konvaya poročajo: Severno od province Wales se je zrušil te dni nasip jezera Elgran. V sled tega

je bila vsa bližnja pokrajina v hipu pod vodo. Med drugim je bila poplavljen tudi vasica Digarrog. Iz valov so izveleli 30 mrtvecev, 24 oseb pa še pogrešajo. Domneva se, da so postale tudi te žrtve povodenjske katastrofe. Vaško cerkev so odnesli valovi.

— **Hud vihar ob kanalu »La Manche«.** V sredo je divjal ob francoski obali kanala »La Manche« silen vihar, ki je morje tako razburkal da so poplavlili visoki valovi na več mestih obalo. Nižje ležeči deli Dieppe-a, nogah je ležal velik pes, istotako mrtlev. Na pod vodo. Vse ribiške ladje so se morale nemudoma vrniti v pristanišča. Prekomorski promet z Anglijo in Ameriko ima velike zamude. Parnik »Berengaria«, ki oskrbuje promet z Ameriko, je prispel v Cherbourg z 12urno zamudo. Vihar ga je premetaval s tako silo, da je bilo več potnikov poškodovanih. Parnik »Aione«, ki je priplul iz Južne Amerike, je imel celo 24 ur zamude. Tudi na krovu tega parnika je bilo mnogo poškodovancev. V Dieppe-u je presenetil vihar neki ribiški parnik, pri tem so odnesli valovi tri mornarje s krova.

— **Nepredvidni športniki.** Te dni se je pripetila, kakor poročajo iz Berlina, na tegelskem jezeru nesreča, kakršne zgodovina veslaškega sporta še ne pomni. Kljub silnemu viharju in visokim valovom je podvzela spandavska »visoka šola za telesne vaje« veslaško »training voznjo« po tegelskem jezeru, ki se je udeležilo 32 učencev. Šest čolnov se je odpeljalo. Ko so bili sredi jezera, je prišlo do katastrofe. Vsi čolni so se potopili in drzni športniki so popadali v vodo. Na njihovo srečo se je nanajal v bližini neki parnik, ki je stvar opazoval ter priplul nemudoma na kraj nesreče. Z rešilnimi obroči in vrmi se je posrečilo izveleli iz voda 31 ponesrečencev. Nekateri od njih so bili že brez zavesti in trajalo je več ur predno so jih obudili zopet k življenju. Eden od športnikov je najbrže utonil. Oblast je uvedla preiskavo, koga »zadene krivda za nepremišljeno ekskurzijo. Javnost, ki se ne navdušuje za sport, je mnenja, da bi bilo treba vse udeležence kaznovati.

— **Vpliv močnega viharja na letalo.** Iz Berlina poročajo: Pred par dnevi se je imelo boriti več letal s silnim viharjem. Orkanu podobni vihar je pospešil na progi Amsterdam-Berlin polet aeroplanov tako, da je preteklo eno od letal progo, za katero rabi D-vlak 12 ur, v 2 urah in 40 minutah.

— **450 ribičev školjk z biseri utonilo.** Iz Bagdada poročajo: Po zanesljivih vesteh iz Bahreina je poginilo pri silnem viharju, ki je divjal te dni v Perzijskem zalivu 450 ribičev biserih školjk.

— **Velika nesreča na cestni železnici v Liverpoolu.** V Liverpoolu sta trčila pred par dnevi dva voza električne cestne železnice. Pri tem je bilo poškodovanih težje ali lažje 18 oseb.

— **Atentat na poljskega generala.** Po poročilih iz Varšave je bil izvršen v brzovlaku Krakovo—Censtohovo revolverski atentat na poljskega generala Sepeinczekega. General ni bil poškodovan, neznani atentator je pobegnil.

— **Vlom v poštni voz madžarskega vlaka.** Te dni je bil izvršen v poštni voz nekega vlaka na progi Budimpešta—Szegedin vlom. Neznani storilci so navrtali ponoči poštni voz na mestu, kjer leže navadno vrednostne listine. Vlomilci pa so se zmotili, kajti slučajno so bili shranjeni na onem mestu ta dan navadni paketi, od katerih so odnesli, kolikor so mogli.

— **Napad maskiranih razbojnikov.** Iz Sombora poročajo: V Mali Tompi je napadla tolpa maskiranih razbojnikov hišo imovitega kmeta Stevana Futu. Medtem, ko sta stražila dva od razbojnikov Futu in njegove soproge, ki so jih bili roparji zaprli v eno izmed sob, so odvedli ostali iz hleva tri najboljše konje ter odnesli vso konjsko opremo. Po načinu izvršitve ropa se domneva, da gre za organizirano roparsko tolpo, ki uganja že dalje časa nasilja po Vojvodini.

— **Skupen samomor 70letnega pisatelja in njegove soproge.** V svoji vili v Schöneiche pri Friedrichshagen se je zastrupil te dni skupno s svojo soprogo dolgoletni urednik nekdanjega lista »Berliner Zeitung«, Franz Wissberger. Našli so ju mrtva. Gospa Wissberger je ležala v postelji, njen soprog je sedel poleg nje v naslanjaču, držala sta se za roko. Ob starčevih nogah je ležal velik ves, istotako mrtlev. Na pisalni mizi so ležale vse v slučaju smrti potrebne listine in poslovično pismo, naslovljeno na nekega bivšega uredniškega kolego Wissbergerja. V pismu je prosil Wissberger svojega prijatelja, da poskrbi za pogreb ter mu je nakazal v ta namen 1000 mark. Na pisalni mizi je ležala pola papirja s sledečimi vrsticami: Slovo: V ljubem in žalosti kar najtesneje združena, nočeva, da bi eden drugega preživel. Zato sva sklenila že davno, da umreva skupno, kakor hitro postane enemu ali drugemu življenje nezno. Ta trenutek je prišel. Da preprečiva vsakršni dvom glede motivov, izjavljava, da naju že

ne v skupno smrti bolezen, nerazpoloženje za nadaljno življenje in čustvo nerazdružljivosti skupne usode.

Na vrhuncu!

prvovrstne izdelave in kakovosti
blaga je naša zimska zaloga
oblek in ulstrov

Jos. Rojina, Ljubljana

— **Poskušena samomor radi razbite svetilke.** V Beogradu se je pripetil te dni poskus samomora iz nenavadnega vzroka. Dvanajstletna deklica Soka Džitana se je hotela preseliti na drugi svet, ker je ubila svetilko ter se bala, da jo njen strove Jovo Jovanović radi tega namaže z leskovko. Kupila je za 2 Din kamene sode, jo raztopila v mleku ter izpila. V sled bolečin je jela nato klicati na pomoč. Sosedje so jo spravili v bolnico. Dasi so njene poškodbe težke, upajo zdravniki, da ostane pri življenju.

— **V policijskem zaporu je hotel prenočiti.** Te dni je prišel k »dežurnemu« v Novem Sadu neki človek, ki je trdil, da ima na vesti dvoje poveljev v Bačkem Gradišču. Izjavil je, da želi, da ga zapro. Njegovi želji so seveda radevolje ugodili. Ko so se drugo jutro informirali, so izvedeli, da so bili mistificirani, nakaž so moža izpustili.

— **Klub ljubiteljev brakov** priredi v nedeljo 15. novembra t. l. tekmo psov brakov in jazbečar brakov v lovišče občine Grosuplje. K tekmi so pripuščeni psi zgoraj navedenih pasem, ki so sposobni za vpis v JRB in dobe pri smotri vsaj oceno dobro. Po prihodu vseh jutranjih vlakov v Grosuplje se zbere udeležniki na dvorišču gostilne g. J. Rusa tam se bo najprej vršila smotra pripeljanih psov na to pa je odhod v lovišče, hrib »Kamna gorica«. Psi se bodo preizkuševali posamezno po določenih pravilih, ki so bila objavljena v časopisih 21. oktobra 1924. Tekma se vrši ob vsakem vremenu presojali bodo sodniki poznavalci te vrste psov, ocenjevali se bo: način lovljenja (gonja) glas, vztrajnost in obnašanje pri vstreljeni divjačini. Po dovršeni tekmi je zopet zbirališče v gostilni g. J. Rusa, tam se razglasi izid tekme in se bodo razdelila darila in nagrade. Prijave psov za tekmo je vpsolati do 10. t. m. na naslov P. Zmitek, Ljubljana, Rimska cesta 2/II, sicer se pa lahko prijavijo na dan tekme pri smotri, toda treba je plačati dvojno prijavnino. Za vsakega psa znaša prijavnina 5 Din. — Klub ljubiteljev Brakov.

SPLOŠNA ZADOVOLJNOST VLADA POVSOD, odkar se zopet dobijo izborne »Pe-katete« in sicer makaroni, špageti, rezanci in mnogo drugih vrst za juno in prikuho.

Ljubljana.

— **Akademsko demonstracije.** Ob vesti, da so fašisti požgali tiskarno »Edinost« v Trstu, se je akademska mladina zelo razburila ter je že ponoči priredila malo demonstracijo pred konzulatom v Selenburgovi ulici. Danes zjutraj je bilo na univerzi izredno živahno vrvenje, zbirale so se manjše in večje gručice dijakov, ki so hoteli prirediti manifestacijo proti Italiji. Policija je vse izhodne točke do konzulata strogo zaprla ter razpršila demonstrirajoče dijakove, pri tem pa ni postopala preveč taktno. Za soboto, 7. t. m., je ob 11. sklican velik shod akademikov in drugega občinstva pred univerzo.

— **Udruženje jugoslovenskih inženjerov i arhitektov** — Sekcija Ljubljana otvori svoj družabni lokal v 11. nadstropju »Kazine« v četrtek, dne 12. novembra 1925 ob 20. uri s strokovnim predavanjem. Predaval bo predsednik zakonodajnega odseka Sekcije g. ing. Viktor Skaberne: O gradivu za osnutek gradbenega zakona. Vabljeni so vsi člani in po njih vpeljani gostje. — Upravni odbor.

— **I. mladinsko predavanje,** ki se je moralo svoječasno odložiti, se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorani Filharmonične družbe. Spored obsega izključno le točke iz ruske glasbene literature, katerega izvajajo prvovrstni naši umetniki, tako operni pevec Dimitrij Orlov, njegova gospa soproga Orlova, dalje gg. kons. profesorja Jeraj in Novicky ter dirigent Stritof. Priprani smo, da bode mladina v velikem številu tposetila to predavanje. Pripominjamo le, da so zadnji kupljeni sporedi v veljavi za ta koncert. Sicer se dobivajo sporedi v Matici knjigarni.

— **Društvo slov. absolventov kmetijskih šol** sklicuje za dan 22. novembra t. l. ob 10. dopoldne v gostilni pri Novem svetu (Prešernova soba) na Gospodski cesti v Ljubljani letno glavno skupščino. Dnevni red: Razpust društva in pristop članov k društvu Kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. Prosimo točne in sigurne udeležbe! — Odbor.

— **»Dome«, stavbna zadruga državnih namestencev in vpokojecev** ima v nedeljo, dne 8. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v justični palači L. nastr. dvorana 79 izredni občni zbor v dnevnim redom: 1. Sprememba zadruginih pravil. 2. Prijava interesentov za stavbne parcele. 3. Slučajnosti. — Ker je sprememba pravil zelo nujna in pa ker so za »slučajnosti« pripravljene zanimivi predlogi, prosimo načelstvo, da se člani zborovanja udeležijo polnostevilno, ker bi se mogel v slučaju nesklepnosti sklicati izredni občni zbor ponovno šele po preteku 30 dni. — Načelstvo.

— **Taborniki!** V torek 10. t. m. se vrši ob 7. uri zvečer v društvenem prostoru v Narodnem domu predavanje o alkoholizmu. Predava g. dr. Fedor Mikić. Predavanje pojasnjuje film. Vabljeni vsi člani, stariši članovi in prijatelji tabornikov. — Beli Medved.

GLAS IZ OBČINSTVA.

— **»Amtsprache«.** V rokah imamo dokument, ki je v sramoto našem narodu. Glas se: »Predkaz službenih prejemkov. S sklopom tega sodišča z dne 16. 9. 1925 zarubi-ni prejemki zavezane stranke se predkazujejo po eni polovici oziar. v celoti tretjini in s pridržkom letnega prejemka polovice, ki mora zavezani stranki od cele svote njenih prejemkov prosti ostati, zahtevajoči stranki za izterjavo njene izvršljive terjatve v znesku s % obrestmi vred od stroškov v znesku in stroškov izvršilnega postopanja, ki utegnejo še nastati in se določijo pozneje, do višine zgoraj označene izvršljive terjatve v poteg, ne da bi se s tem kratile pravice, ki so jih druge osebe morebiti že prej pridobile. — Okrajno sodišče v Ljubljani.« — Prizadeta stranka si tega uradnega naloga pri vsem svojem ubijanju možganov ni mogla razločati, obrnila se je na druge — in deset bistrih glav je zdvojilo nad tem stvarom, zato se obračam na javnost, da mi pomaga razvozlati ta rebus. — Davkoplačevalec.

NASI ODRI.

Na Vse svete se vedno javlja na naših odrih Raupachova žaložara »Mlinar in njegova hči«. E. Raupach je bil plodovit »pisatelj«, saj je izšlo v celotni izdaji nič manj kot dvajset zvezkov dramskih del resne in štirje zvezki vsebe vsebine. Od vseh teh komadov se vprizarja edino še »Mlinar in njegova hči«, ker je v tej igri z učinkovito sceno duhov brezdomno zadel okus naivnih devic, ki gredo v gledališče jokati. Za to publiko pa je »Mlinar in njegova hči« naravnost nenadkriljiv. Od ljubljanskih diletantskih odrov sta ta komad vprizarila gledališki oder Narodne igralnice v Šiški in Ljudski oder, ki v letošnji sezoni beleži prvi razprodano dvorano. S to predstavo je praznoval Ljudski oder petdesetletnico svojega vestnega člana in režiserja Kramaršiča, ki je igro režiral in igral tudi glavno vlogo mlinarja Cernota zelo zadovoljivo. Mária — naglašali so Mária — je s svojo dobro igro privabila marsikatero solzo starih devic, medtem ko je bil njen Konrad najslabše zasledena vloga. Igralec Konrada g. Logar ne zna niti slovensčine, njegov pretrani patos odbija in večno zale-tavanje moti. Zupanja, Meta in Matija so bili dobri. Grobarja Luko, ki je sicer dober igralec, pa je ekstemporiranje spravilo iz vloge. Luhovnik g. Miroša je bil karikatura, ki je k neuspehu zadnje slike temeljito pripomogel. G. Kramaršič je sicer dober igralec, režiser pa ni! — Ko sem že pri »Mlinarju in njegovi hčeri«, naj omenim — o čemer obširneje piše dunajski gledališki list Die Bühne —, da je bil svoječasno Raupach zelo igran avtor. Saj je samo Burgtheater v letih 1819 do 1822 vprizarilo nič manj kot 28 njegovih del s 560 vprizaritvami. Po pisateljevi smrti so vse njegove igre propadle razen gori imenovane, ki je kljub propagandi kriku, naj se iz repertoara odstrani, doživela isto leto v tednu Vseh svetih devetnajst predstav v najboljših dunajskih gledališčih: Zadnja 120. vprizaritev je bila v Burgtheatru 2. novembra 1897. Drugod igrajo sedaj mesto nje Grillparzerjevo »Prababice«, ki pa po mnenju »poznavalcev« ne pomeni enakovrednega nadomestila. — **Sentjakovski gledališki oder** je vprizaril Baluckega veseligoja v treh dejanjih »Težke ribe«, stvar, ki sicer nima nobene literarne vrednosti, a v dobri zasedbi in režiji prav prijetno zabava gledalce. In ta svoj namen je igra dosegla. Stara zakonca Tjaputkoviča in Doroto sta g. Karus in gđ. Spedetova prav dostojno podala, »težki ribi« Vistovski in Pagatovič sta bila zasedena od dobrih igralcev, gđ. Petričeva je našla v Vandi hvaležno vlogo, le gđ. Zagarijevi Helena ni sležala. Ostali igralci v vlogah Burčinskega, Henrika in Filipa so k uspehu igre pripomogli. »Težke ribe«, ki so izšle v »Slovenski Talijci«, bi bilo treba pred vprizaritvijo jezikovno predelati, ker je slovenščina v njih zastarela. Tudi bi naj bili igralci glasnejši, šepetalec pa tišji!

— **Izšla je novembarska številka »Pre-rodac«, ki ima sledečo vsebino:** Mrtvaš-nice. Gustav Strniša. — Mučenice. O. P. — Alkohol in novi načrt za kazenski zakon v Nemčiji. Univerzitetni prof. dr. Metod Dolenc. — Statistična tabela. — Zaljivo in še kaj. — Priloga »Zdravje« ima sledečo vsebino: Oklic. Stališče Slovencev napram skautizmu, planinstvu in tuberkulozi. — Počitniške kolonije. Vendelin Sadar. — Trgovina z dekleti. Dr. Fedor Mikić. Križem po Sloveniji. — Drobiž.

Tri žene

Tragikomedijska v 6 delih

Najnovejši Ufa-film

Bogata oprema in krasne toalete. — Učinkujoče slike iz življenja najbogatejših krogov z rafiniranimi finesami. — Mnogo veselih komičnih prizorov.

V glavni vlogi **Mary Prevost** filmska zvezda

Pri predstavi svira priznani provrstni salonski orkester pod vodstvom g. prof. Feršniga. Predprodaja vstopnic od 10. do pol 1. — Predstave ob 4., pol 6., pol 8., in 9.

EMINI KINO MATICA (Tel. 124)

Dijaški vestnik.

ORGANIZACIJE NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

»Vidovdan« št. 5—10 prinaša nekaj podatkov in grafičnih skic, kako je dijaštvo na ljubljanski univerzi organizirano. Podatki so nekoliko netočni, ker je vzel za osnovo, da je komaj 1200 slušateljev na univerzi v Ljubljani in ker so nekatere številke kot n. pr. za »Njivo«, »Slovanski Jug« in tako dalje le približne. Dalje šteje članek pri- staše »Blok Levih« kratkomo med neor- ganizirance, kar je precejšnja drznost in vzbuja domnevo, da smatra članek le one klube za zmogljive eksistence, ki posedujejo dragocen mobilijar in lepe klubske prostore.

V grafični skici je razvidno, da je na ljubljanski univerzi 51½% neorganizirancev. Faktučen odstotek je, seveda nekaj večji. »Vidovdan« smatra, da je ta odstotek ljubljanski univerzi le v sramoto. Ne delimo z njim tega mnenja, ker dobro vemo, da je med temi 51½% ravno kader najboljših in najidealnejših študentov, ki se radi svoje vesti pod nobenim pogojem ne morejo pri- ključiti klubom, ki stoje pod vplivom kleri- kalne, samostojno-demokratske ali kake dru- ge politične stranke, pa čeprav resignirajo na vse materialne ugodnosti in tudi na dr- žavne stipendije. Jedro slovenskega dijaštva je zdravo in se ne da kupiti, niti ne omamiti od dnevnih političnih gesel. Slovenski študent odločno odklanja, da bi se zlorabljal v svrhu kake ekstremne, netolerantne politi- čne skupine, on hoče mirnega sožitja s svo- jimi tovariši in mu je na srcu le pravo kul- turno delo, neodvisno od vsake strankarske ideologije. Najmanj je pa pričakovati, da bo slovenska mladina sledila klerikalni in sam- demokratski stranki, ki predstavljata pri- nas dvoje zbirališč reakcije in jih je avtor diagrama privlačno označil — s črno barvo, skupino neorganizirancev pa s svetlo. —r—

OKLIC BLOKA LEVIH.

Ki ga je priobčil tudi »Narodni Dnevnik«, je zadel v črno. Izvrstna parodija vseh bom- bastičnih in rodoljubno-entuzijastičnih fraz, s katerimi operirajo kolegi okoli »Central- nega tajništva« je učinkovala na nje kot mr- zel curek vode. Bolj točnega zrcala zanje si ni mogoče predstavljati in odtod vse ner-

vožno ogorčenje. Ker ne morejo kruti iro- nično dostojno odgovarjati, so se poslužili ne- kega bore malo duhovitega smešenja v »Ju- tro«, kjer se nekdo trudi na vse načine do- kazati njihovo zadrego. Po dolgih mukah pride »Jutro« dopisnik do sledečega spo- znanja: »Plitvi naš razum mu kljub temu ni kos« (namreč oklicu), kar radi verjamemo in mu le čestitamo na samospoznanju. Čemu toliko besed, ko bi zadostoval le ta stavek in bi se medsebojno razumeli, kako je na stvari. Da je neprijetno stati na idejem ka- tafalku, nego poznati do dna smisel besed: »Bodi človek in ničesar drugega!«, to vemo, le škoda, da ni dano vsakomur utapljati se v samozadopenju. Jutrovemu dopisniku bolj ugaja trobentati na ves glas arijo »za narod, za domovino...«, nam pa bolj polo- žaj nemih občudovalcev te božanstvene, dasi tudi malo dolgočasne in že preigrane mu- zike.

VOLITVE V AKADEMSKO REPREZEN- TANCIO.

Kakor smo izvedeli, se vrše v soboto 21. t. m. volitve 7 zastopnikov in 2 revizorjev v akademsko reprezentanco Ljubljane. To- krat se ne bodo volitve vršile samo pod sta- rimi gesli klerikalizma in antiklerikalizma, nego bo nastopil s svojo kandidatno listo tu- di »Blok levih«, ki se bo postavil na stališče, da spadajo razne fraze o narodu in o veri že v staro ropotarnico, novi časi ne zahteva- jo od mladine patetične retorike, nego vse bolj temeljitega poznavanja narodovih potreb ter jasnega v socialnem smislu usmerjenega programa. Volitve v akademsko reprezen- tanco naj bodo hkrati tudi energičen pro- test proti krivičnemu razdeljevanju stipendij. Ker je akademski mladina začela izpregle- davati, upa Blok levih, da bo združil na svojo listo dovolj glasov.

AKADEMSKI SOCIJALNO - PEDAGOSKI KROŽEK.

Po dveh letih zunanjega dela se hoče kro- žek zopet posvetiti povsem svoji nalogi. Ustanovitelji krožka in njegovo sedanje vodstvo preveča želja, vzbuditi zanimanje za vzgojno vprašanja, kot jih narekuje so- dočno življenje ter jih proučevati zlasti z

ozirom na njih praktičen pomen. Za rešitev teh vprašanj je predvsem potrebno pozna- vanje človeka in njegovih globlin; zato je krožkovo geslo: »Pravi študij človekov je človek«. Za št. akademike in št. akademi- čarke smo že nabili vabilo na naši deski; sedaj se obračamo predvsem do kulturnih delavcev, ki se v javnem življenju pečejo s temi problemi. Kulturni delavci, ki se tru- dijo za humanistično, glasbeno, socialno vzgojo, imajo tu, pred akademiki najpri- mernejši forum, da nam razkrijejo svoje hotenje in svoje delo ter bodo eventualno našli v tem krogu tudi kakega sodelavca.

Krožkovo delovanje obsega razgovorne večere za člane krožka in goste, (ti razgovo- ri se bodo vršili od 9. novembra vsak drug ponedeljek) nadalje prireja krožek za člane ekskurzije v razne zavode in tvornice, ki imajo namen ogledati si oblike življenja od blizu. — Krožek je po svojih ciljih vreden vpoštevanja, zato prosim, da se kulturni de- lavci ozirajo nanj.

Prvi večer bo v ponedeljek, 9. t. m. ob 20¼ v I. nadstropju kr. moškega učiteljskega. Na sporedu je referat podpisanega o znani Vidovičevi šoli v Sarajevu.

Na svidenje!

Akad. socijalno-pedagoški krožek v Ljubljani.

Bajuk H., za predsednika.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 6. novembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 73; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 310; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. za- dolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 220; Merkantilna banka, Kočev- je den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedioni- ca, Zagreb bl. 970; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne to- varne in livarne d. d., Ljubljana den. 120; Združene papirnice Vevče, Goričane in Med- vode d. d., Ljubljana den. 120; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 39; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100,

bl. 110; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 145.

Blago: Drva bukova, meterska, suha, fco vag. nakl. post. 2 vag., den. 20, bl. 20; drva bukova, lanska sečnja, fco nakl. postaja den. 19; hrastovi pragi, 260, 16, 26, la., fco vag., nakl. post. den. 62; bukovi pragi, 260, 16, 26, la., fco vag. nakl. post. den. 38; pšenica domača, fco prekm. post. bl. 272; ajda do- mača, fco prekm. postaja bl. 270; rž domača, fco prekm. postaja bl. 210; proso domače, fco prekm. postaja bl. 215; proso rumeno fco bačka postaja, b/n gl. vzorca 1 vag., den. 165, bl. 165; kuruza stara, bačka, par. Novi Sad bl. 175; kuruza stara, sremska, par. Ljubljana bl. 185; kuruza umetno sušena, sremska, par. Ljubljana bl. 157; kuruza umetno sušena, fco Vinkovci bl. 160; kuru- za umetno sušena, fco sremska postaja bl. 150; kuruza nova, času primerno suha, kv. gar., Ljubljana, par. Novi Sad bl. 117.50; oves rešetani, fco slav. postaja bl. 170; otro- bi pšen., dobri, fco vag. Ljubljana bl. 145; »Zol belí, banatski v egal. vrečah, b/n, par. Postojna bl. 280; fižol rjavi, banatski v egal. vr., b/n, par. Postojna bl. 260; fižol ribni- čan, fco Ljubljana den. 300; fižol prepeli- čar, fco Ljubljana den. 300; fižol mandolon, b/n fco, Postojna tranz. den. 350; želod, fco nakl. post. bl. 180; ječice, fco nakl. post. den. 200; konopno seme, b/n, par. Postojna bl. 560; laneno seme, fco Ljubljana den. 520; laneno olje, fco Ljubljana den. 1650; krom- pir, lepi, beli, fco prekm. post. bl. 72; seno sladko, stisnjeno, fco štaj. post. bl. 75; seno polslad. stisnjeno, fco štaj. post. bl. 60.

BORZE.

— Zagreb, 6. nov. Devize: Newyork ček 56.175—56.775, London izpl. 273.01—275.01, ček 272.875—274.875, Pariz 222.5—226, Praga 166.61—168.61, Curih 1085.8—1093.8, Milan izplačilo 222—224.4, Dunaj 792—802, Berlin 1340.5—1350.5.

— Curih, 6. nov. Beograd 9.20, Newyork 519, London 25.1575, Pariz 20.60, Praga 15.375, Milan 20.40, Varšava 86, Bukarešta 2.475, Sofija 3.775, Dunaj 73.20, Berlin 123.60, Budimpešta 0.007270.

Stekleno.

strešno opeko imajo stalno v zalogi Zdru- žene opekarne d. d. v Ljubljani.

Oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Avtomobil še ne uporablja vijaka, temveč prejšnja sila ga porine precej po vodi dalje. Za njim pa se čuje vpitje, stokanje, ggranje, v vodi plavajoči ljudje in kosi lesa — povsod sama groza.

»Kaj je to bilo?«

»Padli smo naravnost na neko ladjo in smo jo razbili,« šepeta Adam in njegov smehljajoči se obraz je povsem drugačen.

Tudi Leonor se ozre.

Okrog »Kolumbusa« je bilo še več čolnov in ti hite sedaj na pomoč, videti je, da ne potegnejo le živih ljudi iz valov, temveč tudi mrtve, deloma silno razmesarjene.

»Zdaj smo morilci!« špeče Adam š vedno kakor preje.

Leonor se zdrzne po vsem telesu.

»Drugi so nas napravili! In Georg vkleknjen na sodniji!«

»Že zgoraj smo usmrtili močja, onega uradnika, avtomobil ga je vrgel proti ograji in potem smo ga popolnoma zmečkali, videl sem natanko!«

»Georg vkleknjen in na sodniji!« ponovi Leonor.

»Leonor, Leonor, zdaj smo morilci!!!«

»Osvoboditi moramo Georga, dokler je še mogoče!

(127)

Pomagajte mi — meni, morilki — ali pa me zapu- stite!«

Sedaj ne reče Adam ničesar več. Izpremeni avto- mobil v motorni čoln, zapre okenca, skozi katera je vdrla že nekelič vode, poizkusi vodo, čuti, da ni prav nič slana, ker je baš oseka in Pavana potiska svežo vodo v Rio de la Plata, ki je pravzaprav morski zaliv. Potem počene sesalko, da obnovi pitno vodo, ki so jo porabili v štirinajstih dneh.

Popolnoma ravnodušna sta tudi delavca; niti ne zmenita se, kaj so storili in kaj je za njimi. Že v onem samostanu, kjer sta živela samotno življenje s starim Morrisom, sta izgubila lastno voljo; vse človeštvo, ka- teremu sta služila, se je koncentriralo v njuni mladi gospodarici. Ubogljivo in hitro izpolnjujeta vse, kar jima veli Adam.

Leonor vodi Maksimus proti obali; kot motorni čoln reže vodo hitreje, kot vsak drug majhen parnik in ni treba, da izpremeni Leonor smer, da bi dospela na kopno izven mesta, kakor je njen namen.

38. Diktatorica.

V okolici Buenos Airesa goje poljedelstvo; zlasti sade zelenjavo za dnevno uporabo mesta. Sade pa le prav blizu mesta. Med njivami ni niti ene vasi. Kmetje stanujejo v mestu in hodijo vsako jutro na polje ter se zvečer zopet vračajo domov.

To pa zato, ker je v Buenos Airesu in okolici — ali sploh v vsej argentinski provinci — veliko po-

manjkanje vode. Dežuje sicer mnogo, moče je vedno dosti, zato so tla tudi zelo rodovitna; ni pa studencev in v vseh vodnjakih je le slana voda. V mestu samem je več zelo globokih cistern z dobro vodo, ki so veljale cgomne vsote, in kaj takega si podeželsko prebi- valstvo ne more napraviti. Sicer jemljejo vodo za oseke iz reke La Plata, ki jo pa morajo še s trudom filtrirati.

Tako pridemo po polurnem izprehodu iz mesta v divjo pampo, kakor se imenujejo prerije v Južni Ame- riki. Tu tudi ne najdemo konjskih in govejih čred, ki napravljajo Argentinijo txako slavno kot njena pšenica in kuruza. Pač pa vidimo večkrat, četudi mestni stolpi še niso izginili izpred oči, boječe gazele, ki jim za- dostuje že mokra trava, da si pogase žejo.

Kultura se začne zopet dalje v sredi dežele, kjer ne zmanjka rek, kjer najde naseljenec pitno vodo v izkopanem vodnjaku.

V daljnji okolici Buenos Airesa so nekateri di- strikti, kjer je dosti vode; podobni so oazam; taka je n. pr. La Magdalena, južno od mesta leži precej blizu obale, do kamor se pride po enodnevnih vožnji z vla- kcm. Ja to priljubljeno kopališče in letovišče, kamor zahajajo premožni Argentinci v poletnem času.

Po cesti, ki drži ob železniški progi, se pelje v smeri proti mestu kvipaža. Konja rabita za pot morda le dve uri. Sta krasna konja. Prav tako luksuriозна je tudi njuna oprema, tudi voz, in kočijaževa in slu- gina livreja je bogato obšita z zlatom.

Tvrdka Carl Pollak d. d. v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je njen dolgo- letni, zvesti in neumorni sotrudnik-prokurist, gospod

JOSIP MORO

v petek dne 6. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 8. novembra t. l. ob 3. uri popoldne iz Dunajske ceste št. 23 na pokopališče k Sv. Križu.

Zasluznega pokojnika ohranimo v prijaznem spominu!

V Ljubljani, dne 6. novembra 1925.

Vaša knjiga:

Jugosloveni v Ameriki

Gospodarski, socijalni, kulturni in nacionalni problemi Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ameriki.

Velika reprezentativna izdaja povodom mednarodne razstave v :: Filadelfiji 1926. ::

Naročila in predplačila sprejemajo v knjigarnah in izdajatelji:

V knjigarnah bo stala knjiga 200 dinarjev, v predplačilu pa stane samo 150 dinarjev.

Biblioteka „Bankarstva“, Zagreb 6, Marovska ulica 30.

Oglašajte v „NARODNEM DNEVNIKU“

TRGOVSKA BANKA D.D., LJUBLJANA

Podružnice: Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Konjice, Slovenjgradec

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve nad Din 19,000.000.—

Ekspozitura: Prevalje

Brzjavke: Trgovska

Telefoni: 159, 146, 458

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

V modnem salonu M. SEDEJ-STRNAD LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3 so dosti

zadnje novosti v klobučevinah (filcastih) in najmodernejših klobukih

Salni klobuki vedno v zalogi. — Postrežba točna. — Cene zmerni.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z o. z. v Ljubljani
MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje **najugodneje**.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poročila in proti ustavitvi.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

Kje se kupi?

le pri turki

JOSIP PETELINC
Ljubljana

BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA OB VODI
najbolji šivalni stroj za ročno in električno rabo, svetovno znanih znamk „GRITZ“ER“ — „ADLER“ — „PHONIX“
isto tam posamezne dele za stroje in znosa, igle, olje, jermena, pneumpne. Povz o vezanju na stroj brezplačno! Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Garancija

ter mnogo blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbi, modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože jedilno orodje. Škarje itd. vse to se dobi **najugodneje** pri

JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko. Na malo.

je vendar **najbolji!**

Cement, gips

H. PETRIČ, Ljubljana
Gospodarska c. d. — Telefon 343.

Gospodična

trgovsko naobrazena išče mesta v pisarni, bodisi za knjigovodkinjo, kontoristnjo ali blagajničarko. Pripravljena je iti tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Pisarniška moč«.

Mlad gospod

veseliga značaja se želi seznaniti z istotako gospodično. Ponudbe na upravo lista pod: »Veselo«.

Dotična gospodična

ki je v sredo 4. t. m. zapazila, da jo na promenadi na Aleksandrovi cesti opazuje mlad gospod, naj v svrhu event. poznanstva javi svoj naslov upravi lista pod: »Opazovana«.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Kontoristinja

vešča knjigovodstva ter samostojne slovenske in nemške korespondence išče službo v Ljubljani. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

Gospod

starosti 30 let se želi seznaniti s gospodično iz boljše rodbine. Zanimanje ni izključeno. Le resne ponudbe prosi na upravo lista pod: »Značaj«.

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot praktikantinja h kakemu večjemu ljubljanskemu podjetju. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Marljiva«.

Mladenič

zdrav in pošten, vaje kmetije, ži vine ter vseh ostalih poljskih del išče primerno trajno službo. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na upravo lista pod: »Vestenc«.

KOKS - - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. — Telefon 56.

Upokojen

državni uradnik išče kakršnekoli službo. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Vestenc«.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552